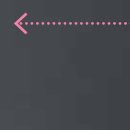

Sveriges största tidning om droger och nykterhet

accent

Nº2 2018

Pris 40 kr
En tidning från
IOGT-NTO

Tårtkonstnären
Liv Sandberg
kompromissar inte

Tårtliv

Var går gränsen? Tema i metoos kölvatten • **I fokus**
Vad är sexuella trakasserier? • **Klubbkväll** I teknikens
värld • **Fyrklöver** Fyra ordföranden om framtiden

PLUS

Nio jubilarer
får diplom

Njut på Sillvik i sommar – få 25 % rabatt på utvalda veckor

Sillvik
IOGT-NTO:S SOMMARHEM

Sommarhemmet Sillvik ligger vid kusten i Torslanda utanför Göteborg. Vi har extra bra priser för dig som är medlem i något av IOGT-NTO-rörelsens förbund. Under vecka 25, 26 och 33 får du dessutom 25 procent rabatt!

Läs mer på www.sillvik.org

Boka på 031-56 08 24 eller iogt-ntosillvik@telia.com

Välkommen till Socialt forum 2018

4–6 maj 2018, Hjälmmargården, Vingåker

Den **4–6 maj** 2018 är det återigen dags för en ny omgång av IOGT-NTO:s populära Socialt forum. Helgen kommer att vara fylld med en massa familjevänliga aktiviteter, spännande seminarier och annat roligt. Seminarierna innefattar ämnen såsom Nykter frizon, Cannabislotsen, Alkohol och våld, Social verksamhet med mera.

Självklart kommer det även att finnas fysiska aktiviteter och äventyr. Du kommer att få möjlighet att testa allsång, minigolf, ridning, paddling, hantverk, boule, sumobrottning och mycket mer.

Plats:

Vi kommer att vara på Hjälmmargårdens kurs- och konferensanläggning utanför Vingåker, se www.hjalmargarden.se.

Pris:

Yngre barn 0–4 år: 0 kr

Äldre barn 5–12 år: 250 kr

Ungdom 13–18 år: 600 kr

Kursdeltagare: 600 kr

Program & anmälan kommer inom kort. Läs mer på iogt.se/event/socialt-forum-2

Välkommen!

Innehåll #2 2018

Illustration: Erica Jacobson (beskuren)

Röster

- 5 **Anonymiteten** gör att vi mår dåligt.
- 5 **Teatersupen** är inte oskyldig.

Politik

- 6 **Protesterna** mot Globala fonden växer.
- 8 **Vattenbrist** för människor, men inte för vinproduktionen.

Porträtt

- 10 **Tärtnkonstnären** Liv Sandberg skapar ätbara konstverk.

Forskning

- 16 **Barn behöver** bearbeta föräldrarnas missbruk.
- 19 **Karin Boson** forskar om ungas drickande.

I fokus

- 26 **Tema** Sexuella trakasserier – vad är det egentligen?

I rörelse

- 38 **Botten nådd** Nysatsning på värvning.
- 39 **Medlemmen** Jessica Jönsson gör taggträdskonst.
- 40 **Skåne och blekinge** går före Expedition 50.

Reportage

- 22 **Tema** "Det måste bli konsekvenser"
- 28 **Tema** "Jag har inte gjort något kriminellt"
- 30 **Tema** Så går vi vidare
- 34 **Fyra** förbundsordföranden i ett samtal om sam- och framtiden.
- 44 **Teknikens värld** finns i Bjursås.

Kultur

- 43 **Övertydlig** antikrigsfilmen av Stefan Jarl.
- 43 **Redaktionens** bokval.

Ordföranden

- 50 **Goda grannar** är guld tycker Johnny Mostacero.

Foto: David Magnusson

10 Liv Sandberg nyligen utsedd till Årets Stella-konditor, kompromissar inte. Vare sig när det gäller sitt skapande eller droger.

"En rörelse är vi ju, men därifrån till att vara en organisation känns långt."

Mona Örjes, Junis i ett rundabordssamtal om IOGT-NTO-rörelsen. Sid 34

Foto: Maria Hansson

44 Bjursås Här samlas varje torsdagskväll tjejer och killar som vill lära sig mer om teknik, från programmering till lödning.

Talar vi ens om samma saker?

De frågor som kommit upp till ytan och luftats genom metoo är komplexa i sig. Kanske inte när det gäller regelrätta fysiska övergrepp och våldtäkter – det är brott som ska polisanmälas och skötas av rättsapparaten. Men allt det andra på den glidande skala vi benämner sexuella trakasserier och sexism. Det låter sig lätt och självklart sägas att ingen ska utsättas för ovälkomna närmanden, vare sig verbala eller fysiska. Men hur hanterar vi detta i praktiken? Och menar vi ens samma saker när vi pratar om sexuella trakasserier och ovälkomna kommentarer och närhet? Om kramkulturen är utbredd och man skämtar om varandra som "snygga" etcetera. Vem törs då vika undan från kramen och avstå från att delta i skratten?

Frågorna tenderar att bli ännu mer komplexa i ideella organisationer där många delar organisationens värderingar och är både anställda och ideella. Risken finns att man i rädsla att skada föreningens rykte bidrar till en tystnadskultur. Om detta talade paneldeltagarna i seminariet *Metoo, chefen & tystnadskulturen i civilsamhället*. De talade också om att

den som menar sig jobba för "det goda" kan ha svårt att ta till sig att det finns problem i den egna organisationen. Det finns också en risk att locket läggs på på grund av beroendeförhållanden och lojaliteter i organisationer där alla känner alla och många har umgåtts sedan barnsben. Därför är det viktigt att fortsätta lyssna, reflektera och diskutera. Och för Accent att fortsätta att bevaka frågorna i metoo's kölvatten.

Ulrica Ambjörn
chefredaktör

"Den som menar sig jobba för 'det goda' kan ha svårt att ta till sig att det finns problem i den egna organisationen."

Ulrica väljer

Skippa alkoholen! Satsa på alkohol-fritt är tidningen *Driva eget*s tips till den som letar affärsidé och funderar på drycker.

Ljuset är här igen! Och leendena återvänder till människornas ansikten, för att direktöversätta *Here comes the sun*.

accent

Accent ges ut av IOGT-NTO.
Pressläggning: 12 mars
Nästa nummer: 4 maj

Ulrica Ambjörn

Chefredaktör och ansvarig utgivare
073-372 62 51
ulrica.ambjorn@iogt.se

Nathalie C. Andersson

Tjänstledig

Eva Ekeröth

Reporter
073-372 62 50
eva.ekeroth@iogt.se

Jens Wingren

Reporter
073-372 62 53
jens.wingren@iogt.se

Layout och produktion
Spektra

Omslag

Foto: David Magnusson

Bildbehandling

Fernando Medina/Spektra

Adress Accent, Box 12825,

112 97 Stockholm

Telefon 08-672 60 50

Mejl accent@iogt.se

Webbplats www.accentmagasin.se

IOGT-NTO:s förbundskansli

Tel: 08-672 60 00, Besöksadress:

Gammelgårdsvägen 38, Stora

Essingen, Stockholm, www.iogt.se

Annonsbokning accent@iogt.se

Tryck V-TAB, Vimmerby.

Obeställt material Tidningen svarar inte för insända, obeställda texter och bilder, samt förbehåller sig rätten att redigera insänt material.

Lagring Allt material i tidningen Accent lagras och kan publiceras elektroniskt. Icke anställda måste meddela eventuellt förbehåll mot sådan lagring och publicering.

I princip publiceras inget material med sådant förbehåll.

ISSN 0345-0406.

Medlem i Sveriges Tidskrifter.

Prenumeration

08-672 60 38

prenumeration@iogt.se

295 kr/år (8 nummer)

Adressändring

medlemsservice@iogt.se

**SVERIGES
TIDSKRIFT**

Miljömärkt trycksak
3041 0083

"Anonymiteten gör att vi mår dåligt"

 Tänker på att många, och framför allt barn och unga, mår psykiskt dåligt, och att det ökar. Fick av en vetenskapsman reda på varför vi svenskar är som vi är och håller avstånd till varandra. Vi är det enda land i världen som i bondesamhället levit i små grupper isolerade från varandra.

Alla andra har alltid levt i stora grupper. När det blir för mycket folk som kommer nära blir vi rädda. Detta sitter i vårt DNA och kan ta generationer att förändra. Jag tittar alltid på människor jag möter, och stannar jag kvar med blicken får jag i nio fall av tio en ilsken blick tillbaka, något som jag numera ser som rädsla. Jag tittar alltid på barn jag möter och säger några ord. De flesta föräldrar ser glada ut och kan börja prata, men så finns det dom som med blicken säger "Prata inte med mitt barn".

Jag tror att den här anony-

Foto: istock

miteten är en stor orsak till att folk mår dåligt. Att inte möta människors blick och att bli avvisad är det mest skadliga för människor. Jag har frågat vänner runtom i Sverige, och det verkar vara likadant överallt. I andra delar av världen är det annorlunda. Så lär av våra invandrare. Dom från

andra länder undrar varför svenskar inte pratar med varandra. Jag tycker inte det är ett dugg konstigt att folk mår dåligt här, och känner själv mig mer ensam när jag är ute på stan än i min egen lägenhet – eftersom jag aldrig känner mig ensam när jag är med mig själv.

Gunilla Eddeborn

"Teatersupen är inte oskyldig"

 Jag är helnykterist och har i det närmaste obefintlig erfarenhet av alkohol. Alkoholruset ger, vad jag förstår en skön känsla, men bedövar samtidigt sinnesorganen.

I **det avseendet** är det därför förkastligt att intaga alkohol och sedan ta del av underhållning i form av, revy, musik, teater eller film. Efter ett rus kommer baksmällan, vilket gör det dubbelt förkastligt, att vara

mer eller mindre drucken, vid bio och teaterbesök.

Det här är mycket viktig kunskap, att alkohol försämrar upplevelsen av teater och film. Vilket redan den insiktsfulle August Strindberg vidhöll.

Alla inser, att gravt alkoholmissbruk är förkastligt, men folk inser inte och vill inte inse, att även en oskyldig teatersup och ett och annat glas vin, minskar upplevelsen av film och teater.

Eddie Grah

Foto: istock

Ur flödet

 Som att låta Marlboro sponsra forskning om lungcancer.
 Mona Örjes @monaorjes kommenterar att Heineken gått in som sponsorer i Globala fonden.

"Nej, jag ser inte vitsen med att frivilligt göra sig mindre skärpt."

Saga Norén i tv-serien Bron avstår när kollegan bjuder på alkohol för att fira att fallet är löst.

Foto: Filmfance

Mest läst på accentmagasin.se januari – februari 2018

- 1 Edward Blom efter mellokuppen – vill göra barn-tv om alkohol
- 2 Cannabisaktier heta på svenska marknaden
- 3 Stora hälsovinster med vit månad
- 4 I alkoholindustrins spår – alla drabbas
- 5 Hopp för bidrag till våldsutsatta kvinnor med beroende

"Jag undrar om det inte är en folkrörelse av ett slag vi aldrig förut sett. Det är fantastiskt!"

IOGT-NTO-veteranen **Gösta Vestlund** om #metoo i tidningen Folkhögskolan.

Foto: Nathalie C. Andersson

Biståndsminister
Isabella Lövin.

Protester mot Globala fonden

Sverige, Norge och en rad organisationer protesterar mot Globala fondens samarbete med Heineken. Sveriges biståndsminister Isabella Lövin instämmer.

TEXT Eva Ekeröth

Motstånd Globala fonden mot hiv/aids, tuberkulos och malaria har ingått ett samarbete med Heineken. Det fick IOGT INTERNATIONAL, Global Alcohol Policy Alliance, GAPA, och Non Communicable Diseases Alliance, NCD ALLIANCE, att omgående skriva ett protestbrev till fonden.

– Om globala fonden vill vara en trovärdig aktör bör de avsluta partnerskapet omgående, säger Kristina Sperkova, ordförande för IOGT INTERNATIONAL.

Hon påpekar att vetenskapen tydligt visar att alkohol är en stor riskfaktor för såväl hiv/aids som tuberkulos.

– Att Globala Fonden har valt att ingå ett partnerskap med alkoholjätten Heineken är häpnadsväckande. Alkohol är ett stort hinder för hållbar utveckling och påverkar 13 av de 17 hållbarhetsmålen i Agenda 2030 negativt, säger Kristina Sperkova.

Och protesterna har fortsatt. I en gemensam debattartikel på webbplatsen

”Alkohol utgör en riskfaktor för hälsa och hör inte hemma i detta sammanhang.”

biståndsdebatten.se har IOGT-NTO-rörelsen, Svenska missionsrådet och Svenska FN-förbundet krävt att den svenska regeringen agerar för att få se till att samarbetet avbryts.

Strax därefter uttalade sig Jon Lomøy, norsk styrelseledamot i fonden, till Aftenposten om att norska myndigheter inte kan stötta partnerskap med ett alkoholföretag.

– Det är inte förenligt med vår utvecklingspolitik, sade han.

IOGT-NTO har skickat ett brev till Sveriges biståndsminister Isabella Lövin och påpekat det olämpliga i samarbetet. Nu har Pierre Andersson, policyrådgivare för alkohol och utveckling på IOGT-NTO, fått svar där Isabella Lövin skriver att hon inte kan annat än instämma: ”Alkohol utgör en riskfaktor för hälsa och hör inte hemma i detta sammanhang”, skriver hon.

Ett svar han är mycket nöjd över.

– Jag tycker det är ett tydligt och bra svar. Nu hoppas vi att Sverige verkligen tar upp frågan och ser till att det blir ett ärende på Globala fondens nästa styrelsemöte i maj, säger han.

Av svaret framgår också att Sveriges ambassadör för Global hälsa, Anders Nordström, har varit i kontakt med fondens tillförordnade chef och påtalat det olämpliga i detta partnerskap.

I sitt svar påpekar också Isabella Lövin att fondens riktlinjer för partnerskap måste ses över då det saknas riktlinjer som utesluter partnerskap med alkoholindustrin.

– Det är ju helt orimligt att fonden har regler som hindrar dem från att samverka med vapen-, pornografi- och tobaksindustrin, men inte med alkoholindustrin, säger Pierre Andersson.

Enligt biståndsministern avser Sverige att göra gemensam sak med Norge i frågan.

Fakta

► Globala fonden mot hiv/aids, tuberkulos och malaria etablerades 2002 för att mobilisera resurser och finansiera insatser mot dessa sjukdomar.

► Fonden ska ha balans mellan stöd till förebyggande arbete och behandling. Insatserna ska även bidra till att stärka ländernas hälso-system.

► Cirka 60 procent av pengarna går till insatser mot hiv/aids, 25 procent till malaria och 15 procent till tuberkulos.

► Fonden står för 60–70 procent av det globala biståndet mot malaria och tuberkulos, och 30 procent för hiv.

► För perioden 2017–2019 har Sverige bidragit med 2,5 miljarder till Globala fonden mot hiv/aids, tuberkulos och malaria.

Källa: regeringen.se.

Foto: iStockphoto

Alkoholjättarna satsar på cannabis

Allians Alkoholjätten Pernod Ricard följer med intresse marknaden för legal cannabis. Det uppger Alexandre Ricard, vd för Pernod Ricard, i en intervju för Bloomberg. Enligt bedömare beräknas marknaden för legal cannabis mer än tiodubblas det kommande årtiondet.

Jens Wingren

Ny alkohol-lag på Irland

Lag ska rädda liv Strax före jul antog irländska senaten ett förslag till ny folkhälsolag. Lagen innehåller minimipriser, hälsovarningar på alkoholetiketter, samt restriktioner för hur alkohol får exponeras i butiker. Det rapporterar Newstalk.com. Hälso-minister Simon Harris tror att den nya lagen kommer att rädda liv.

Eva Ekeröth

Foto: iStockphoto

106 000

drogtester beställdes av svenska arbetsgivare under 2017.

Thomas Villén, Karolinska sjukhuset, säger till P3 nyheter att mellan 3-5 procent av testerna är positiva.

Reklamförbud i Litauen

Alkohol Litauen stramar åt sin alkoholpolitik. Alkoholreklam i tidningar, radio och TV har förbjudits. Åldersgränsen höjs från 18 till 20 år och försäljningstiderna begränsas. Nyligen har Litauen också höjt alkoholskatterna och förbjudit rabatterbjudanden på alkohol.

Eva Ekeröth

Foto: Istockphoto

Cykelfyllan

Attityder Många ser det som acceptabelt att sätta sig på cykeln även när de är alkoholpåverkade. Det visar en undersökning som gjorts av Statens väg- och transportforskningsinstitut, VTI. I studien har man också analyserat 236 fall där cyklister omkommit mellan 2006 och 2015. 27 av de omkomna hade alkohol i blodet. De alkoholpåverkade cyklisterna var oftare män och något yngre än de icke alkoholpåverkade.

Jens Wingren

Stoppade varningstexter

Varningstexter Ett kanadensiskt försök med varningstexter på alkoholförpackningar har stoppats. Som en del i ett forskningsprojekt var det tänkt att etiketterna på försök skulle sitta på alla förpackningar under åtta månaders tid. Inom en månad hade projektet stoppats av alkoholindustrin. Kränkning av varumärke och varumärkesskada hävdar de.

Eva Ekeröth

Foto: Istockphoto

Ingen vattenbrist för vin

Färskvattnet är ransonerat i Kapstaden. Om invånarna inte sparar tillräckligt hotar avstängning. Samtidigt exporteras sydafrikanskt vin till hela världen.

Vattenbrist "Den värsta torkan på 100 år". Så beskrivs situationen i Sydafrikas huvudstad Kapstaden. Samtidigt breder vattenkrävande vinodlingar ut sig över allt större arealer.

– De exporterar vårt vatten i form av vin, säger Vanessa Ludwig, vd för den ideella organisationen Surplus People Project, SPP.

I flera år har det varit varmare och torrare somrar än normalt och de stora vinterregnen har uteblivit.

Vanessa Ludwig berättar att jordbruket konsumerar 60 procent av vattnet.

– Allt mer går åt till att odla vin, istället för att odla grödor som folk kan äta sig mätta på.

Vin är en viktig exportvara för Sydafrika.

– Vinodlingarna bidrar till ekonomin och medför många arbetstillfällen, och till att utländsk valuta kommer in till landet. Det är en viktig vara för handelsbalansen, även om många har börjat ifrågasätta att vatten ska användas till vinodling, säger hon.

Även om vinodlingarna allt mer ifrågasätts kan hon inte se någon nära förestående förändring.

– För det behövs en förändrad politik, och någon sådan är inte på gång, säger hon.

Eva Ekeröth

Reklamförbud i sociala medier

Alkoholreklam Förbud mot kommersiella annonser för alkoholdrycker och alkoholhaltiga preparat i sociala medier. Det föreslås i en utredning till regeringen.

Förslaget innebär att det blir förbjudet att annonsera för alkohol-

drycker och alkoholhaltiga preparat, bland annat alkoglass, i sociala medier. IOGT-NTO välkomnar förslaget men önskar att det hade breddats ytterligare.

– Regeringen behöver ta ett helhetsgrepp kring marknadsföringen av alko-

hol. Bäst vore ett totalt alkoholreklamförbud som i Norge och Litauen, säger IOGT-NTO:s ordförande Johnny Mostacero.

Förslaget är nu ute på remiss. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 september 2019.

Ulrica Ambjörn

Haschbeslag fördubblat 2017

Narkotika Tullverkets beslag av narkotika ökade 2017. Framförallt beroende på att beslagen blivit allt större när man fokuserat på kontroller av tung godstrafik. Trots att antalet beslag bara ökat med fem procent under det senaste året, beslagtogs nästan dubbelt så mycket hasch som 2016. Även amfetamin-, kokain, metamfetamin och heroinbeslagen har ökat i volym, trots färre beslag.

Jens Wingren

Foto: iStockphoto

4,4

procent av engelsmännen dricker 32 procent av alkoholen. Det visar en statlig utredning. Minimipriser diskuteras för att lösa problemet.

Källa: The Independent.

Foto: iStockphoto

Inget stopp för alkoholreklam i svensk tv

Alkoholreklam I sju år har IOGT-NTO kämpat för att få bort alkoholreklamen från svenska tv-program. Men EU-kommissionen anser det inte bevisat att produktionsbolag etablerat sig i Storbritannien i syfte att undvika svensk alkoholreklamlagstiftning.

Johnny Foglander, politisk sekreterare på IOGT-NTO, anser att beslutet visar på brister i regelverket.

– Varför måste man ha etablerat sig i landet i syfte att kringgå lagen för att det ska vara ett brott? Det är ju dessutom omöjligt att bevisa. Det här visar bara att svensk lag inte gäller lika för alla som sänder tv i Sverige. Och det visar definitivt att AVMS-direktivets (Audiovisual Media Services Directive) princip att mottagarlandet ska avgöra, inte fungerar.

Eva Ekeröth

KOMMENTAR

Jens Wingren
Reporter

Undantagstillstånd på världens flygplatser

Under semestern hade jag nöjet att besöka fyra olika flygplatser på två olika kontinenter. Flygplatser är märkliga platser på så vis att de ser i stort sett likadana ut vart du än kommer. Framför allt har taxfreebutikerna ett slående homogent utbud över hela världen. Det är parfym, lite godis och sedan alkohol. Mängder av alkohol.

Det är inte som att jag vill skryta med att jag flugit mycket. Varje gång jag bokar en resa känner jag ett sting av skuld känsla och tänker på en text skriven av Nina Björk som jag läste för en massa år sedan.

I texten skildrar hon den typiska flygresenären, en man som genom sina pengar lyckas frikoppla sig från världens regler om förflyttning så som de fungerat för människor under större delen av vår existens. Flygresenären frigör sig från naturens begränsningar och måste samtidigt sätta moraliska betänkligheter åt sidan.”

Man som genom sina pengar lyckas frikoppla sig från världens regler om förflyttning så som de fungerat för människor under större delen av vår existens. Flygresenären frigör sig från naturens begränsningar och måste samtidigt sätta moraliska betänkligheter åt sidan.

På en flygplats i New Jersey slår det mig hur väl den här frikopplingen gifter sig med flygplatsens alkoholkultur. Som resenärer är vi inte längre bundna till våra vardagliga platser och rutiner. Det gör att det då känns fullt naturligt att också beteenden kring alkohol blir mer utsvävande.

Detta är såklart något alkoholindustrin tagit fasta på. I resandet finns pengar att tjäna. Inte bara för flygbolagen.

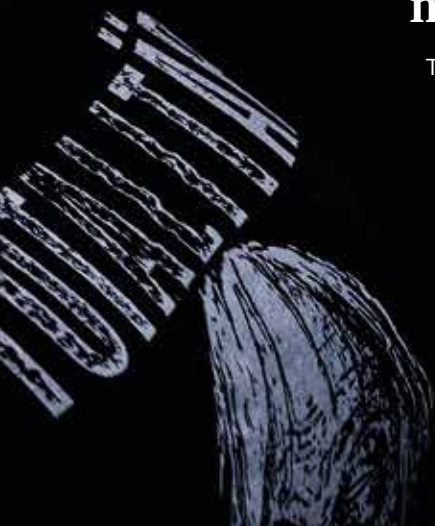
➔ Berusade flygpassagerare är ett ökande problem. De brittiska myndigheterna vill begränsa försäljningen i flygplatsernas barer, som idag är öppna dygnet runt.

”Jag gillar att jobba med kniven mot strupen”

Sedan sju år är tårtkonstnären
Liv Sandberg drogfri. Idag är skapandet
viktigast. Hon kompromissar vare sig
med det ena eller det andra.

TEXT Anna Fredriksson FOTO David Magnusson

ett kök, ett litet rum med massor av penslar och färgburkar, och så själva butiken, målad helt i svart. Det är Liv Sandbergs skaparplats. Här gör hon de mest fantastiska konstverk. Och kunderna kommer hit för att handla praliner, macarones och tårtor. Trots det lite avsides läget en bit från Hökarängens centrum, i södra Stockholm.

– Att det blev just här var känslostyrt, jag ville ha stora fönster och bra ljusinsläpp, förklarar Liv Sandberg.

Hon är varken utbildad konditor eller bagare, utan helt självlärd. Som liten var hon familjens kakmonster och började tidigt baka tillsammans med mamma och mormor. Nu är hon artist. Det går knappt att tro att allt på hennes tårtor är ätbart, men det är det. Det passar henne perfekt

att hennes konst – tårtorna – äts upp.

När hon ställer upp i tävlingar är det både tidskrävande och dyrt. Drivkraften är att visa att det går att vara nyskapande.

– Det jag håller på med har så dålig status bland konditorer. Jag vill att de ska se att det går att göra otroligt vackra och goda tårtor på nya sätt, både när det gäller smak och teknik. Och så gillar jag att jobba med kniven mot strupen, att bara få en chans.

I Årets konditor 2017 föll hon på tidsbrist och blev fyra. I januari i år fick hon utmärkelsen Årets Stella-konditor. Juryns motivering löd: Med sina konstnärliga och mästerligt utförda tårtor har Liv Sandberg slagit världen med häpnad. Hennes många vinster i tävlingar på både svensk och internationell nivå visar på ett enormt driv och skicklighet. Samman-

taget är Liv Sandberg med sitt kunnande, sitt mod och sina goda smaker en sann förebild för konditorer.”

Liv Sandberg kompromissar inte, vare sig i sitt skapande eller med sin drogfrihet. I teve-programmet Dessertmästarna häromåret blev det därför dramatiskt, fast tittarna fick aldrig se hur det gick till bakom kulisserna. Programansvariga hade tjatat för att få Liv Sandberg att delta. Hon hade ställt kravet att skulle hon vara med då fick det inte vara någon alkohol i programmet. Och fått okej på det. Men ganska snart kom ändå ett moment där desserten skulle innehålla alkohol.

Liv Sandberg blev ursinnig när hon såg spritbordet. Det gick inte att värja sig.

– De visste att jag var alkoholist, jag trodde i min enfald att de förstod och att de skulle hålla vad de lovat. Att de sa till mig att jag kunde få använda alkoholfria alternativ, det spelade liksom ingen roll.

Hon beskriver hur hon fick flashbacks från sin missbrukstid.

– Mitt missbruk körde full sula för att knäcka mig. Det är din värsta fiende och går på dina största svagheter. Nu kom en massa känslor av saknad efter vänner jag hade då, och tankarna om att de flesta är döda idag.

Efter att ha skällt ut programledningen blev Liv Sandberg lovad att få använda hörlurar. Med punk och black metal i öronen gick det att tränga undan jobbiga tankar och fokusera.

– Jag jobbade på jävligt bra. Så kom de och sa att jag inte fick ha hörlurarna på mig, att det inte såg bra ut i tv. Då avbröt jag tävlingen och gick min väg. Jag accepterade att bli utrustad för att slippa frågor om missbruk. Jag orkar inte riktigt med det.

Att vinna och att prestera i andras ögon spelar egentligen inte så stor roll för Liv Sandberg. Hon skapar för sin egen skull och låter tårtorna tala.

– Tävlingarna är mer för att utmana mig själv, jag känner mig inte exalterad eller har kamplust.

Kanske är det en fördel att hon har

► Precis allt på Liv Sandbergs tårtor går att äta.

► LIV SANDBERG

Ålder: 34 år **Gör:** Tårtkonstnär
Bor: Hökarängen, södra Stockholm
Familj: Mamma och syskon
Utmärkelser: Årets Stella-konditor 2018, Domarnas pris i bröllopstårteklassen i Scandinavian Cake show 2014, Most inspiring weddingcake i Hongkong, finalist Årets konditor 2017.
Planer: Utvecklas som konstnär och resa över världen och tävla.

diagnosen asperger, en neuropsykiatrisk funktionsnedsättning.

– Men det är också en nackdel att jag inte riktigt bryr mig och inte känner direkt glädje heller. När jag drar fingrarna över barken på ett träd, då kan jag känna eufori. Textur, natur och olika smaker, det gör mig glad.

Hon är en person som ger allt. Det gällde också hennes beroende.

– Jag gick all in på att supa och knarka. Och det började tidigt.

Liv Sandberg har aldrig gått ut gymnasiet. Hon var där till och från in på andra året.

– Alla är inte gjorda för att gå i skolan, det beror på vad du är för person. Jag kan inte ta till mig saker om jag inte är intresserad.

För henne hade det varit bättre att vara lärling hos en keramiker eller en snickare, var som helst där hon hade fått använda händerna. Under några månader fick hon vara på en tapetserarverkstad. Men det var en lösning för att hon betett sig illa

◀ Liv Sandberg
skapar för sin egen
skull. Hon låter
tårtorna tala.

”Är du en väldigt stor och kreativ person med ett jävla driv, då är det svårt att klämma in dig i ett fack. Jag tar plats och jag har aldrig fått plats i ett fack.”

Hon flyttade från Sverige, levde i många år i drogliberala subkulturer. Brytpunkten kom när hennes lillasyster fick en adhd-diagnos.

– Om jag har adhd, då har du det också! sa hon.

Det innebär en stor skillnad för Liv Sandberg att kunna förstå sig själv. Hon hade nått en punkt där hon inte kunde skapa någonting.

– Jag hade bilderna av vad jag ville göra, men händerna lydde inte. Jag hade ångest och smärta, jag var för väck, för trasig. Det var som ett aha, helt plötsligt fattade jag var jag var i livet. Jag kände att antingen dör jag eller så får jag vända på det.

Det blev många års väg bort från beroendet. De som stod henne nära hade försökt få henne att lägga av åtskilliga gånger tidigare.

– Ingen kan få någon annan att vara nykter och drogfri. Har du inte viljan, så har du inte kraften. Du måste göra det för din egen skull. Och ibland vill du inte, men du gör det ändå, för att du vet att du egentligen vill.

Det handlar om att våga vända sitt liv.

– Missbruk är inte bara att sluta knarka, man måste lära sig leva också.

För Liv Sandberg har ett 12-stegs-program varit vägen till tillfrisknade och ett drogfritt liv.

Hon är jättedålig på att be om hjälp berättar hon. Men mamma och syskon har funnits där.

– Hjälp kommer också från ställen där man minst anar det, säger hon.

Och när Liv Sandberg väl bestämt sig så finns inget alternativ.

– Nykterheten är inte förhandlingsbar.

Jag kan inte riskera att fantisera om, eller romantisera droglivet.

Det hon gör idag hade inte varit möjligt om hon inte blivit drogfri. Hon började baka för fem år sedan när hon bodde i skogen i Östergötland.

– Det var mitt första år som nykter, jag blev rastlös och började göra blommor i modelleringschoklad. Sedan måste jag sätta dem på något. Störst för mig nu är kärleken till min konst, att skapa. 🍪

SÅ BLIR DU TÅRTKONSTNÄR

▶ **Pröva dig fram – eller gå en kurs hos Liv Sandberg.**

Själv tänker hon ut allt hon gör i huvudet först. ”När jag gör någonting i verkligheten, då är det redan klart i mitt huvud. Jag kan bli världsmästare på vad som helst. Jag måste uppfinna hjulet varenda gång för jag måste uppfinna det på mitt sätt.”

▶ **Sätt skapandet främst.**

Liv Sandbergs problem är att hon måste begränsa sig. Sy, hålla på med keramik, måla – allt är möjligt. Men i grunden är det skapandet som är det viktiga. Att det blev något ätbart tycker hon är skönt. ”Att det försvinner och inte står och samlar damm. Jag har inget behov av att det jag gör ska vara kvar för eftervärlden.”

▶ **Sök inspiration överallt.**

Inspirationen kan komma från allt möjligt, från gatukonsten i Barcelona och Berlin, från övergivna hus. Liv Sandberg har ett känsligt smaksinne. ”Många konsistenser är obehagliga, jag tål inte gluten och jag använder bara äkta råvaror.”

på skolan, inte för att ta tillvara hennes kapacitet. Idag minns hon bara att hon trivdes under den perioden.

– Är du en väldigt stor och kreativ person med ett jävla driv, då är det svårt att klämma in dig i ett fack. Jag tar plats och jag har aldrig fått plats i ett fack.

– **Alkohol** var ett sätt att överleva, en respirator, fram tills jag visste hur jag skulle kunna kringgå det som var jobbigt på andra sätt, och kanalisera min kreativitet.

Barn behöver bearbeta missbruk

När en förälder blir nykter finns mycket kvar som barn behöver hjälp att bearbeta: oro, behov av att frigöra sig, och destruktiva strategier.

TEXT Anna Fredriksson

Barn Alla problem är inte lösta för att en förälder slutar missbruka. När det akuta är över får barnen utrymme att känna efter hur de själva mår. Många svårigheter finns kvar som barnen kan behöva hjälp att bearbeta. Det visar en ny studie vid Uppsala universitet. Forskarna Elisabet Näsman och Karin Alexanderson har lyssnat på barnens egna berättelser.

– Barn behöver strategier för hur de ska förhålla sig till den nu nyktra föräldern. Kanske törs de inte lita på att föräldern kommer att fortsätta vara nykter, kanske har de behov av kontroll och behöver hjälp att frigöra sig, säger Elisabet Näsman.

Det kan vara barn som tagit ansvar för föräldern, för syskon och för familjelivet, och inte haft möjlighet att få vara barn.

– De mognar mycket tidigare än andra, och har en del att hämta igen.

Barnen beskriver hur deras handlings-

”Det som är det bästa för barnet är inte nödvändigtvis det som föräldern önskar.”

utrymme begränsas även efter att föräldrarnas missbruk upphört. De ser fortfarande föräldern som någon som har problem.

Det behöver professionella som möter barnen ta hänsyn till.

– Alla barn har påverkats negativt och en del far väldigt illa. Ett barn kan både ta stort ansvar i hemmet och ha allvarliga egna problem. Många har ändå känt stolthet över att de klarat av situationen. De ser det positiva i att kunna sköta ett hushåll trots att man är barn, säger Elisabet Näsman.

Mona Örjes, förbundsordförande för IOGT-NTOS juniorförbund, Junis, håller med om att man också måste se den kraften.

– Även om de som inte får hjälp kan riskera att få skador för livet, så finns det barn som säger att när de klarat det här då fixar de allt. Då är de inte rädda för något, säger hon.

Mona Örjes erfarenhet är att kunskapen är blandad hos dem som möter de här barnen.

– Många gör ett fantastiskt jobb, men alltför ofta saknas familjeperspektivet. Socialtjänsten är ofta uppdelad med en avdelning med ansvar för den vuxne och en annan avdelning med ansvar för barnet. Ibland frågar socialtjänsten inte ens den vuxne om den har barn. Man måste kunna ha flera perspektiv i huvudet samtidigt, säger hon.

Man vill gärna ha snabba terapier idag. Det kan innebära att ge föräldern stöd i föräldrarollen, stöd för att ta sig ur missbruket, stöd till barnet, och till familjen som helhet.

– Ibland står perspektiven emot varandra. Det som är det bästa för barnet är inte nödvändigtvis det som föräldern önskar. Men med helhetssyn och kunskap kan alla i familjen få rätt hjälp, säger Mona Örjes.

I korthet

15

...barn har ingått i Uppsalaforskarna Karin Alexandersons och Elisabeth Näs-mans intervjustudie om barns upplevelser när föräldrars missbruk upphör.

► Resultatet visar att när föräldern blir nykter får barnen möjlighet att reflektera och känna efter hur de mår. Då behöver de hjälp att bearbeta, både för egen del och i relation till föräldern.

20%

...av alla barn beräknas växa upp i en familj där någon av föräldrarna dricker för mycket, enligt Folkhälso-myndigheten.

4–5%

...har haft en för-älder som vårdats på sjukhus för miss-bruks-eller bero-endeproblem, enligt CAN.

Elisabet Näsman

Svagare alkohol kan öka drickandet

Foto: iStockphoto

Alkohol Forskare vid University of Cambridge har noterat att lågalkoholhaltiga produkter ofta framställs som bra att dricka vid tillfällen då man annars inte skulle dricka alkohol, till exempel till lunch. Det skriver The Independent.

Forskarna är nu oroliga för att alternativen, som till en början var tänkta att sänka den totala alkoholkonsumtionen, istället gör att briter dricker mer på grund av sättet som de marknadsförs på.

Jens Wingren

Foto: iStockphoto

Alkohol bakom många barndödsfall

Alkoholvanor Mer än vart tredje fall där brittiska barn skadats allvarligt eller dött på grund av bristande tillsyn eller våld kan kopplas till föräldrarnas drickande.

Det visar den brittiska regeringens kunskaps-sammanställning *The impacts of abuse and comparison of different placement options* (2017).

Ulrica Ambjörn

”Det är så lite pengar och så få projekt att det blir omöjligt att få fram kunskap som kan säga något säkert.”

Forskaren Nanna Brix Finnerup om att danska staten endast satsat 10 miljoner kronor för att utvärdera effekten av legaliseringen av medicinsk cannabis.

Färre dementa med mer politik

De flesta som drabbas av tidig demens dricker för mycket. Restriktiv politik kan minska förekomsten.

Demens De som vårdats på sjukhus för alkoholrelaterade diagnoser löper stor risk att drabbas av alla former av demens. Det visar en stor studie av sambandet mellan alkohol och demens i Frankrike. Studien är gjord av internationella forskare och publicerad i The Lancet.

I studien ingick 1 109 343 personer som diagnostiserats med demens i Frankrike åren 2008 till 2013. Av dem hade 5,2 procent, eller 57 353, fått diagnosen tidig demens, vilket betyder att de drabbats före 65 års ålder.

Bland de tidiga fallen var 38,9 procent diagnostiserade med alkoholdemens och ytterligare 17,6 procent hade en alkoholrelaterad tilläggsdiagnos.

Forskarnas slutsats är att alkohol är en stor riskfaktor för att drabbas tidigt av alla typer av demens. Det är en riskfaktor som ofta förbises, och forskarna anser att kunskapen om alkoholens roll måste öka inom hälsovården.

Primärvården bör, enligt forskarna, fokusera på att tidigt upptäcka riskkonsumtion eller alkoholberoende och erbjuda behandling. Det har effekt och är kostnadseffektivt.

De anser också att politikerna ska satsa på en alkoholpolitik som minskar storkonsumtion av alkohol i befolkningen: "Alkoholpolitiska åtgärder, som att minska tillgången, höja alkoholskatten och förbjuda reklam, har visat sig vara effektivt, även om det inte varit så populärt hos regeringar. Om alla dessa åtgärder istället implementerades brett, skulle de inte bara minska förekomsten eller fördröja debuten av demens, utan också minska all alkoholrelaterad sjuklighet och dödlighet."

Eva Ekeröth

"Alkohol är förödande för alla kroppens organ. Nu kan vi lägga hjärnan till listan som redan innehåller lever, njurar och hjärta"

Michaël Schwarzinger från the Translational Health Economics Network i Frankrike.

Foto: iStockphoto

Unga dricker helst hemma

Ny avhandling Tonåringar undviker att dricka sig berusade utomhus eftersom de har mindre kontroll där, och konsekvenserna riskerar att bli mer negativa. Det visar en avhandling från Jönköpings högskola. I sitt avhandlingsarbete säger sig Birgitta Ander ha blivit förvånad över hur viktigt det var för de 16–18-åringar hon intervjuade att sträva efter kontroll över berusningen:

– Till exempel vem man drack med och hur mycket. Det här är ungdomar som dricker rejält, men de upplever det som pinsamt och stigmatiserande att bli så fulla att de tappar kontrollen.

Behovet av kontroll och ökad säkerhet är två av anledningarna till att tonåringarnas berusningsdrickande har flyttats från platser utomhus in i hemmen.

Ulrica Ambjörn

43 296

Så många män har ingått i en svensk studie som visar att de som druckit alkohol i tonåren löper högre risk att drabbas av leversjukdom. Ju mer personen druckit desto större risk.

Källa: Journal of hepatology.

Drinkorexi ökar i USA

Alkohol Berusningsdrickandet bland vuxna i medel- och överklassen i USA har ökat alarmerande. Enligt Centers for Disease Control and Prevention dricker sig en av sex vuxna fulla minst fyra gånger i månaden. Med det har också följt ett ökande antal, särskilt kvinnor, som undviker att äta för att kompensera kalorierna i alkoholen. Fenomenet kallas drinkorexi.

Eva Ekeröth

Foto: iStockphoto

”Vi undersöker psykisk hälsa vid tidig alkoholdebut”

Forskaren Karin Boson

Vad ska din doktorsavhandling handla om?

– Hur psykisk hälsa hos unga fungerar i relation till personlighet vid tidig alkoholdebut. Den psykiska ohälsan ökar. Samtidigt är Sverige i topp när vi skattar vårt välmående. Det är komplext.

– Det kan få långtgående konsekvenser att börja dricka tidigt. Vi vill veta om det handlar om spänningssökande, självmedicinering, eller är en del i ett utforskande. Vad kommer först; psykisk ohälsa, eller att man börjar experimentera med alkohol och droger?

Du har jobbat som kommunpsykolog i Norge, vad gör en sådan?

– Arbetet sker både på system- och individnivå. Det är lätt att individualisera samhällsproblem, men vi behöver jobba hälsofrämjande på bred front.

Din väg in i forskningen var som intervjuare i "Utöyaprojektet"?

– Ja, vi följer hur ungdomarna som överlevde och deras föräldrar mår. Riskbeteenden som alkohol och droger är med där.

Vad betyder det att få stipendium?

– Jag känner mig överraskad och tacksam för den här lyckosparken som ger mig möjlighet att komma iväg på konferenser.

Text: Anna Fredriksson Foto: Nicke Johansson

Legitimerad psykolog och doktorand vid psykologiska institutionen, Göteborgs universitet. Har fått Bertil Göranssonstipendium som går till en ung forskare med framgång inom alkoholforskningsområdet. Resestipendiet är på 30 000 kronor och finansieras av Systembolaget.

TEMA

INNEHÅLL: 22 "Det måste bli konsekvenser"
26 Vad är sexuella trakasserier? 28 "Jag har inte gjort
något kriminellt" 30 Så går vi vidare

Var går gränsen?

Vad menar vi när vi talar om
sexuella trakasserier och övergrepp?
Hur arbetar IOGT-NTO med frågan,
och är den som blivit utpekad
välkommen tillbaka i rörelsen?
Accent frågar vidare.

ILLUSTRATION Erica Jacobson

DU
ÖGRE
SÅ...

Var går gränsen?

”Det måste bli konsekvenser”

Forskarna Katja Gillander Gådin och Fredrik Bondestam tycker båda att begreppet sexuella trakasserier är problematiskt.

TEXT Eva Ekeröth

Foto: Mats Andersson

Katja Gillander Gådin, professor vid avdelningen för hälsovetenskap, Mittuniversitetet, har forskat om sexuella trakasserier sedan slutet av 1990-talet.

– De juridiska definitionerna av sexuella trakasserier är vaga. Det är en glidande skala från verbala trakasserier, sexuella anspelningar till fysiska trakasserier. Det som gör det oklart är att samma handling kan ses på olika sätt i olika sammanhang. Något som i skolan kallas sexuella trakasserier kan räknas som sexuellt ofredande om det sker på bussen, säger hon.

Hon tycker även att det är svårt att prata om ovälkommet beteende.

– Om någon säger ”djävla hora” till någon och den personen säger att det är okej, är det okej då? Det kan få negativa konsekvenser för andra.

Att sexuella trakasserier förekommer även i nykterhetsrörelsen förvånar inte Katja Gillander Gådin.

– Man kanske vågar mer om man dricker och har alkoholen som en ursäkt, men alla vittnesmål från skolor och arbetsplatser visar att det förekommer i hög utsträckning också i nyktra miljöer. Och det är väl ingen som tror att länder där man inte dricker alkohol är förskonade?

Flera vittnesmål, särskilt från unga i nykterhetsrörelsen, handlar om den kramkultur som finns, och som några tycker är jobbig.

– Ofta kramar man kvinnor, men inte män. Det är knepigt. I en organisation är det viktigt att behandla alla lika, säger hon.

Långtifrån alla känner sig bekväma med fysisk kontakt.

– Är man i Frankrike måste man kanske kindpussas, men man skulle önska att alla kunde få säga: Här går min gräns.

Hon tycker inte heller att barn ska uppmanas att krama någon.

”Ofta kramar man kvinnor, men inte män. Det är knepigt.”

Katja Gillander Gådin

– De ska snarare uppmuntras att säga ifrån om de inte vill. Varken i en familj eller i en organisation är det okej att gå över någons gräns, säger hon.

Hennes tips till IOGT-NTO och andra organisationer är att jobba med kulturen generellt.

– Att jobba för lika villkor för alla, jämställdhet och jämlikhet och bekämpa

härskartekniker. Att syna vilka normer som gäller för kvinnor respektive män i rörelsen.

Vad tycker du om att enskilda personer som betett sig olämpligt namnges?

– I en mindre grupp kanske alla vet att det bara kan handla om ett par tre personer. Då är det inte någon större skillnad om man namnger eller inte. Namnger man så har ju den personen möjlighet att gå ut och ge sin version.

Hon tycker att det är svårt att ge ett generellt svar på om man ska namnge eller ej.

– Det beror helt på sammanhanget. Många av de handlingar som kommer fram är olämpliga, utan att för den skull vara brottsliga. Det går alltså inte att låta en domstol avgöra vilka åtgärder som ska vidtas, säger hon.

Hon illustrerar med ett exempel:

– Om en ordförande i en IOGT-NTO-förening sitter och dricker alkohol på en restaurang så är ju inte det något brott. Däremot är det helt klart ett olämpligt beteende som gör att personen inte kan fortsätta vara ordförande, säger hon.

Att sexuella trakasserier normaliseras hos individer, i organisationer och ända upp till samhällsnivå kan inte accepteras.

– Det måste bli konsekvenser för de som utsätter andra, och för de som väljer att inte se. Enbart information har ingen effekt. ►

Så säger brottsbalken

Sexuellt ofredande ”Den som, i annat fall än som avses förut i detta kapitel, sexuellt berör ett barn under femton år eller förmår barnet att företa eller medverka i någon handling med

sexuell innebörd, döms för sexuell ofredande till böter eller fängelse i högst två år.”

► ”Detsamma gäller den som blottar sig för någon annan på

ett sätt som är ägnat att väcka obehag eller annars genom ord eller handlande ofreda en person på ett sätt som är ägnat att kränka personens sexuella integritet.”

Fredrik Bondestam, forsknings-samordnare vid Nationella sekretariatet för genusforskning på Göteborgs universitet, tycker att begreppet sexuella trakasserier ofta leder tanken fel.

– Det låter som om det uteslutande handlar om sexuella handlingar, vilket det sällan gör. Även ordet trakasseri kan leda bort från den subtila, ständigt pågående, nednötningen av kvinnors kroppar och personlighet, säger han.

Istället vill han tala om ovidkommande handlingar, ofta kopplade till makt-utövande.

– Sådant som kommentarer om utseende eller anspelningar av olika slag kanske kan vara menat som en komplimang. Men avsikten spelar mindre roll och om den framförs i helt fel sammanhang: Under till exempel ett möte är det alltid ovidkommande och etablerar strukturer som riskerar att diskriminera. Sådant ska inte förekomma i en organisation, säger han.

Fredrik Bondestam menar att det främst handlar om maktstrukturer och heterosexuella normer, brister i ledarskap och konsekvenser av under- och överordning.

– Kvinnor väljer ofta att inte berätta. Kanske är en förändring på gång nu, inte bara att fler vågar berätta utan också att fler faktiskt är beredda att lyssna, säger han.

Skulden behöver flyttas från den som

utsätts till den som utsätter, anser han.

– Vi har en tydlig lagstiftning, men den fungerar inte i praktiken. Då måste någon annan typ av konsekvenser till. Om män hamnar i fokus och skuldbeläggs när de betar sig som om kvinnors kroppar är något de kan ta sig rätten att kommentera, eller röra, så skulle fler låta bli.

”Risken finns att de som inte blir utpekade drar slutsatsen att de inte behöver bry sig.”

Fredrik Bondestam

Inte heller Fredrik Bondestam är förvånad över att även nykterhetsrörelsen är drabbad.

– Alkohol är en möjliggörare, men ingen förklaringsmodell till varför det förekommer trakasserier. Det är en strukturell fråga som handlar om kön, makt och heterosexualitet, säger han.

Men, inte är väl homosexuella fria från anklagelser?

– Nej, självklart finns det uttryck för makt och beroende även i samkönade relationer till exempel. Överlag finns ett behov att vidga blicken bortom kön och tala om utsatthet kopplat till etnicitet, funktionsvariation, ålder och klass.

I vår tid finns ett förakt för svaghet anser Fredrik Bondestam.

– Det gör det svårare för den som blivit utsatt att våga berätta. ”Att berätta är att ge upp sig själv” hörde jag en kollega säga. Det är att erkänna att man är svag. Det gör också att många män undviker att berätta om egen utsatthet.

Fredrik Bondestam anser att män behöver ta större ansvar för hur de agerar, men också inse att de inte kan kontrollera frågan om andras upplevelser.

– Insikten måste komma hos majoriteten av oss män att det här ligger utanför vår kontroll. Det går inte att förringa någons upplevelse. Den som är utsatt har tolkningsföreträde.

Han är ambivalent till namnpubliceringar.

– Det är dubbelbottnat problem med beskyllningar av enstaka män. Vi strävar efter att hålla oss fria från skuld. Risken finns att de som inte blir utpekade börjar se sig själva som ”goda” och drar slutsatsen att de inte behöver bry sig. Det kan också leda till att män går runt med en rädsla för att bli avslöjade. Det kan få motsatt effekt och istället stärka problematiska normer kring maskulinitet. ✚

Så säger diskrimineringslagen

Sexuella trakasserier ”Sexuella trakasserier: ett uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet.” Det kan handla om ovälkomna förslag, krav på sexuella tjänster,

oönskad fysisk kontakt, ovälkomna sexuella anspelningar, blickar, visslingar, kommentarer om utseende, könsord, pornografiska bilder och nedsättande skämt om det kön du tillhör.

Det är den som blir utsatt som avgör om beteendet är ovälkommet eller ej. Arbetsgivaren har ansvar för att se till att det upphör.”

Foto: Anna Simonsson

Vad är sexuella trakasserier?

TEXT Ulrica Ambjörn ILLUSTRATION Erica Jacobson KÄLLA Katja Gillander Gådin

Närgångna blickar, slippriga skämt och kommentarer, önskade kramar eller sexuella inviter, och rena våldtäkter. Vad är det egentligen vi menar när vi talar om sexuella trakasserier och övergrepp?

Katja Gillander Gådin, som forskat i ämnet i 20 år, har tagit fram en provkarta. Hon betonar att den inte är exakt eller heltäckande, utan är ett sätt att sortera begreppen och ge konkreta exempel.

**FÖR SMÅ
BRÖST!**

Kommentarer om
attraktiv/oattraktiv

BITCH

Kränkande
kommentarer
om kön

Sexfokuserat
skryt

SLAMPA

Kränkande
kommentarer
om sexualitet

Kränkning på grund av kön

Skämta eller gestikulera
på ett sexuellt vis

Sexuell
ryktesspridning

**FICK DU
NÅGOT I
HELGEN?**

Påträngande
och sexuella
blickar

Kommentera
kropp eller privatliv
på sexuellt sätt

Kränkande
klotter

Krav på ett sexuellt
förhållande

JAG VET ATT DU VILL

Dra i kläder
på sexuellt sätt

Försök
till våldtäkt

Kräva sex i
utbyte mot något

Sexuellt ofredande

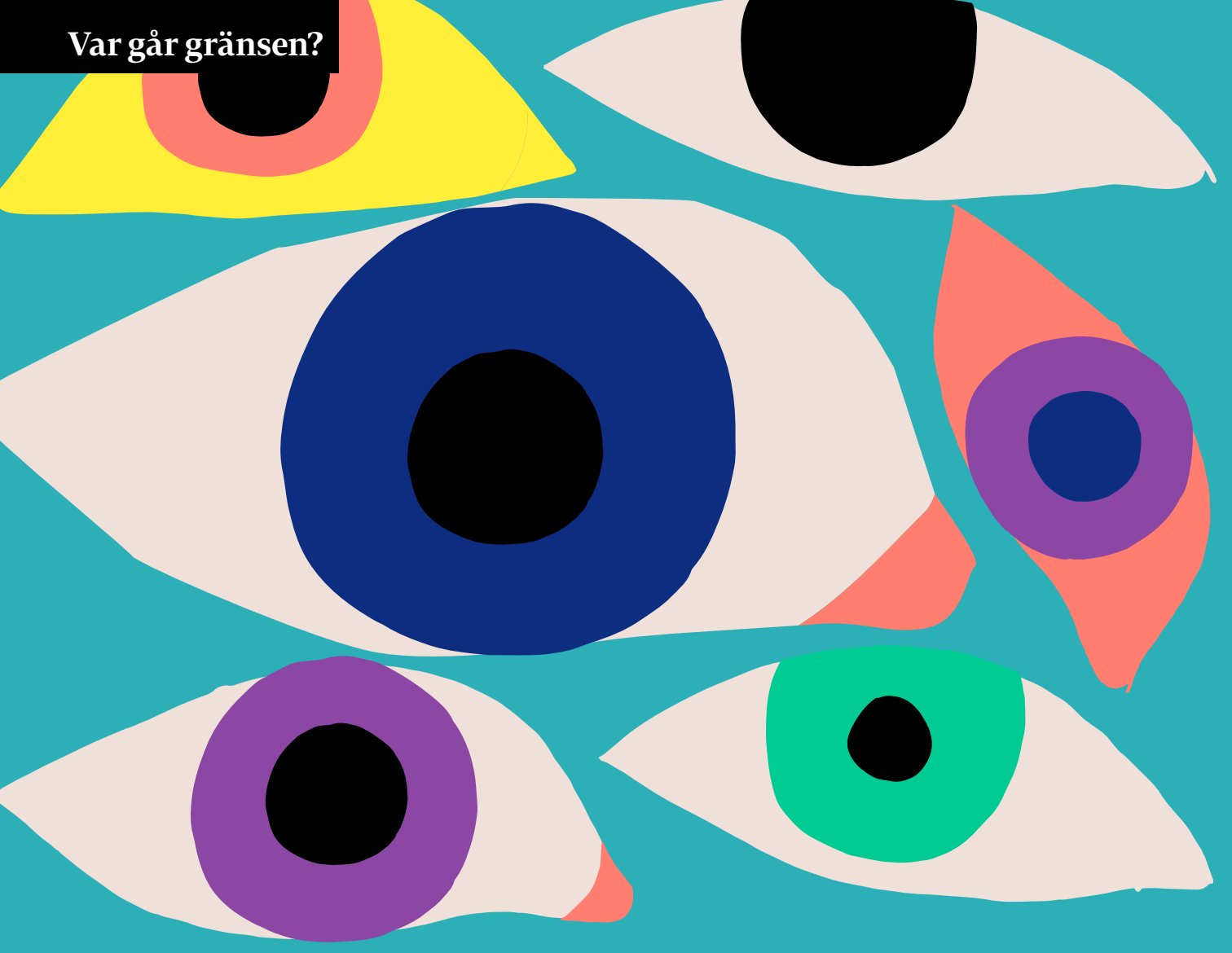
Tafsa

Visa
pornografiska
bilder

Pussa
och krama

Kränkande
kroppskontakt

Dickpicks

”Jag har inte gjort något kriminellt”

Strax före jul meddelade Jan Linde att han på grund av #nykterfrizon inte ställer upp för omval som distriktsordförande. När Accent intervjuar honom är han inte längre säker på det.

TEXT Jens Wingren ILLUSTRATION Erica Jacobson

december förra året hade Jan Linde, ordförande i Göteborgs och Bohusläns distrikt och fram till kongressen 2017 ledamot i IOGT-NTOs förbundsstyrelse, ett möte inbokat med förbundsordföranden. Innan mötet fick han veta att även biträdande generalsekreterare Andrea Lavesson skulle närvara. Det är Andrea Lavesson som hanterar personärenden i samband med #nykterfrizon.

Under mötet konfronterades han med vittnesmål som gjorts i gruppen #nykterfrizon och där personer berättat för Andrea Lavesson att deras inlägg handlat om just Jan Linde.

– Först blev jag väldigt förvånad, för jag kände inte igen mig, säger han.

Några av situationerna kunde han komma ihåg, andra hade han inga minnen av.

– Jag blev väldigt ledsen när man säger att ”du förekommer väldigt mycket”. Jag

har inte gjort något kriminellt, inte tagit på några bröst eller muttor, eller kommit med skamliga förslag, säger han.

Jan Linde fick överväga hur han såg på vilka konsekvenser det skulle bli. Han upplevde att ledningen önskade att han skulle lämna sin post vid årsmötet i april. Den 20 december publicerades därför ett uttalande med just det budskapet från honom i ett flertal diskussionsgrupper på Facebook. I uttalandet riktar han en ursäkt till "de kvinnor jag sårat eller gjort obekväma." Han skriver också att han vill samtala om frågan med andra i rörelsen.

Några har ifrågasatt att han inte avgår omedelbart.

– Om jag hade tafsat på en kvinna, eller gjort sexuella närmanden då hade jag naturligtvis med omedelbar verkan lämnat alla uppdrag, säger han.

Att lämna ordförandeposten omedelbart menar han hade kunnat innebära stora problem för distriktet.

– Folk har hört av sig och sagt att jag måste fullfölja det jag startat. De hotar att också avgå om jag lämnar styrelsen.

Det finns ändå ett antal personer som vittnat om att de varit obekväma i ditt sällskap?

– Men det lär också finnas ett antal personer som är glada över att jag har lyft dem. Men de kommer ju inte till tals, för nu är det rättegång som gäller.

Hur hade du velat att det här hade behandlats?

– Det vet jag inte, och det har säkert inte behandlats illa, säger han.

Han berättar att han fått stöd från vänner runt om i landet.

"Inte alla vi gubbar har hängt med när det gäller jargong till exempel."

Jan Linde

just efter att ha läst i tidningen att män i Sverige attraheras av gravida kvinnor:

– Och då säger jag, "äh, två gravida kvinnor, det har jag lärt mig att man ska tända på". Och det har de gått och burit på i åtta år. Och tyckte att det var ett jävla sätt. Det kanske det var. Men var går gränsen för ett skämt?

Jan Linde, född på 1940-talet, reflekterar över hur kvinnors roll i samhället förändrats under hans livstid. Han berättar hur han hotades med stryk i slutet av 1980-talet när han som aktiv i Socialdemokraterna lärde kvinnor att hålla apelltal på offentliga platser.

– Många män blir rädda när kvinnor får ta mer plats. Inte alla vi gubbar har hängt med när det gäller jargong till exempel. Får man säga det jag sa om gravida kvinnor? Nej, det får man inte. Men det var många år sedan och det hade jag inte sagt idag, säger han.

Under arbetslivet upplevde han inte att det förekom sexuella trakasserier på hans arbetsplats.

– Jag har fått många meddelanden från vänner, mest kvinnor, som tycker att jag inte ska tramsa med det här, säger han.

Jan Linde återger en situation då han kom in i en IOGT-NTO-lokal

– Men nu säger man att det beror på att vi män ser det på ett annat sätt än kvinnor. Så det kan jag ju inte vara helt säker på, säger han.

Jan Linde känner sig rättslös i sin nuvarande situation.

– Det uppstår en slags mobb kring det här och då är det bekvämt att ha någon som man kan offra: "Vi visar att vi tar det här på allvar genom att offra Janne."

Han tror att det kan ligga annat bakom anklagelserna.

– Jag är ganska rak, tuff och vet hur man tar för sig. Då får man både vänner och fiender.

Han vet inte hur hans framtida engagemang i rörelsen kommer att se ut.

– Det kan bli så att jag avgår, men det beror på vilket pris rörelsen i Göteborg får betala.

Så du är inte säker på att du kommer avgå?

– Jag vet att om jag avgår så kommer de som utgör distriktsstyrelsen idag i stort sett också lämna. De är mer upprörda på mig för att jag sagt att jag ska lämna än för att jag eventuellt skulle ha gjort några dumheter.

Intervjun går mot sitt slut och Jan Linde har en del affärer att ta hand om innan han åker till Jönköping på ytterligare ett uppdrag.

– Det här blir inte lätt för dig att skriva, är hans avskedsord. ☺

#nykterfrizon – detta har hänt

► **23 november** Facebook-gruppen #nykterfrizon skapas.

► **29 november** Uppropet #nykterfrizon publiceras av Accent, med berättelser om övergrepp och sexism inom IOGT-NTO-rörelsen. Över 500 kvinnor och icke-binära från alla delar av rörelsen har diskuterat sina upplevelser av sexism inom nykterhetsrörelsen.

sen. Vittnesmålen spänner från dåliga attityder till regelrätta övergrepp.

► **30 november** IOGT-NTO:s ledning utlovar åtgärder för att komma tillrätta med problemen. UNF upprättar en sida där medlemmar kan lämna in sina anonyma berättelser. Diskussionsgruppen #inteiminfolkrörelse startas på Facebook

för att uppmuntra män att samtala om frågor kring sexism i rörelsen.

► **1 december** En förbundsstyrelseledamot lämnar sin post efter att ha utpekats i samband med #nykterfrizon.

► **20 december** Jan Linde meddelar att han inte kommer att ställa upp för omval till ord-

förandeposten i Göteborg och Bohuslans distrikt.

► **15 januari** Vidare från #nykterfrizon startas -en gemensam fb-grupp för kvinnor, män och ickebinära.

☺ Lyssna på avsnittet #nykterfrizon i Accentpodden. På accentmagasin.se/tag/nykterfrizon finns artiklar och längre textversioner.

Så går vi vidare

Det startade med vittnesmål och upprop i Facebookgruppen #nykterfrizon. Efter en omskakande höst går nu arbetet IOGT-NTO in i en ny fas.

TEXT Jens Wingren ILLUSTRATION Erica Jacobson

Andrea Lavesson, biträdande generalsekreterare i IOGT-NTO, har uppdraget att hantera individärenden som kommit fram genom #nykterfrizon. I nuläget (februari 2018) har hon talat med ett tiotal medlemmar som upplevt sig utsatta för sexuella övergrepp och trakasserier.

– Det verkar som att vi tar det här på ett allvar som vissa blir förvånade över. Dels att vi har arbetat snabbt, men också att vi tar ordentliga samtal där det behövs, säger hon.

Erik Winnfors Wannberg, sekreterare i IOGT-NTO:s förbundsstyrelse, förklarar varför Andrea Lavesson fått uppdraget.

– Hon är utbildad socionom och är van vid svåra samtal. Det innebär också att all känslig information samlas hos en väldigt liten skara. Det är en trygghet för de som

tar kontakt, och som gör att det ska bli så lite löst prat som möjligt, säger han.

De vittnesmål som kommit fram i gruppen #nykterfrizon är helt anonymiserade.

– När man kommer till mig så kan man dels ta upp fler detaljer, prata om vem det gäller och även prata om hur vi ska gå vidare. Ibland räcker det med någon som lyssnar på en och bekräftar ens känslor, säger Andrea Lavesson.

I samtal med den som blivit utsatt för trakasserier eller övergrepp strävar hon inte efter att agera domare, utan snarare att lyssna som representant för hela organisationen.

– I de fall där man velat berätta, men inte göra mer, ber jag att få återkomma om fler personer skulle nämna samma namn. Då hamnar saker i ett annat läge.

I de fall där den som känner sig utsatt

velat att organisationen ska agera har Andrea Lavesson tagit samtal med de personer som pekats ut.

– Det har sett lite olika ut, antingen så har jag gjort det själv eller så är det någon annan ansvarig som varit med.

Vid mötet går man igenom de historier som kommit upp och den utpekade får säga om den känner igen sig eller inte.

– Sedan får vi se hur de tänker kring de här sakerna och vad de själva ser att konsekvenserna blir. I några fall har vi valt att gå ut med någon form av uttalande eller ursäkt, säger Andrea Lavesson.

De som blivit utpekade har reagerat väldigt olika på anklagelserna, berättar hon. Vissa har blivit förvånade medan andra sedan en längre tid funderat på de här sakerna.

– Det kan hända att man inte känner igen sig i det man blir anklagad för, men

man måste alltid lyssna på den som upplever sig utsatt.

Två personer har hittills i skriftliga uttalanden meddelat att de lämnar sina förtroendeuppdrag i IOGT-NTO. Varför har man valt den vägen?

– Det lättaste sättet att tilltala många på en gång är att göra uttalanden. Det var också ett bra sätt att få ännu fler att förstå de slutsatser som de utpekade drog av detta, säger Andrea Lavesson.

Både utsatta och utpekade kan vid behov erbjudas hjälp av en klinik som som arbetar med sexuella övergrepp.

När det gäller det förebyggande arbetet kommer det dock krävas att hela kansliledningen är med och drar lasset säger Andrea Lavesson.

– Det finns ett antal metoder i civilsamhället för att jobba med de här frågorna och vi tittar just nu på vilka vi kan använda.

Andrea Lavesson

Inför vårens distriktsårsmöten arbetar en grupp ideellt med att ta fram ett diskussionsunderlag kring #nykterfrizon som distriktsstyrelserna uppmanas att samtala kring.

Det finns fortfarande många diskussioner kvar att ta. Till exempel vad som händer med den som pekats ut, om och när den kan komma tillbaka som representant för rörelsen. Erik Winnfors Wannberg betonar att hela processen kring #nykterfrizon gått väldigt fort, och att det finns mycket kvar att ta ställning till.

– Det finns en väldig spännvidd i typen av överträdelse. Så det måste nog vara ganska individuellt. Men det behöver vi ta i förr eller senare. Var sak har sin tid, säger han.

Andrea Lavesson tycker att alla människor är värda en andra chans.

– IOGT-NTO har sen starten varit en organisation där människor har varit värda en andra chans. Det är något med det som jag tycker är väldigt sympatiskt. Alla människor är alltid värda en ny chans. Jag tycker att vi ska hantera varandra så i alla frågor, säger hon.

Hur det ska gå till när en person som pekats ut återvänder till verksam-

Erik Winnfors Wannberg

heten är dock en annan fråga.
– En kassör som försörjningspengar kanske inte ska komma tillbaka som kassör till exempel, men det finns många andra uppdrag. Sedan är det en svårare fråga när det handlar om sexuella övergrepp eftersom det kommer oss in på livet på ett annat sätt. Men om vi inte har förmågan att ge folk en andra chans, vad är vi för människor då? säger Andrea Lavesson. ✖

Killmiddagar för jämställdhet

Nu har IOGT-NTO:s första killmiddagar genomförts.

Konceptet Killmiddag innebär att män och icke-binära samlas för att samtala om frågor som rör jämställdhet och hur man bemöter andra. I nuläget har en handfull killmiddagar planerats runt om i landet.

Erik Winnfors Wannberg arrangerade den första i Örebro i slutet av januari.

– Det blev ett bra samtal. Vi höll på i tre timmar trots att vi bara avsatt två och en halv.

Samtalet utgick från Make Equals diskussionsunderlag för kollegor som vill diskutera jargong och beteenden på en arbetsplats.

– Men det går väldigt lätt att anpassa för andra grupper också, säger Erik Winnfors Wannberg.

Marcus Sandin, administratör för gruppen #inteiminfolkrörelse, är en av arrangörerna för killmiddagen i Göteborg. En risk som pekats på är att det främst kommer att vara män som redan är intresserade av frågan som dyker upp.

Marcus Sandin

– Jag tror att det måste börja med att några ser vad som går att göra bättre. På sikt tror jag att fler och fler kommer att lära sig vad som är okej och inte.

Erik Winnfors Wannberg tror att killmiddagarna kan spela roll.

– Det är ett sätt att få igång ett samtal mellan personer som definierar sig som män i organisationen. Att bara samla män har sina fördelar, blandade grupper har andra fördelar. Det är vi som lever i mansrollen som måste ta ansvar för hur den utvecklas, säger han.

Jens Wingren

Fotnot: En ickebinär person identifierar sig varken som man eller kvinna.

SIGTUNA, SWEDEN
6-11 AUGUST 2018

FUTURE
MADE HERE

69. IGT
INTERNATIONAL
WORLD
CONGRESS

Välkommen till IOGT Internationals Världskongress i Sigtuna 6–11 augusti 2018

Nu är det dags att boka in sommarens stora händelse.

Den 6–11 augusti 2018 står IOGT-NTO-rörelsen värd
för IOGT Internationals Världskongress i Sigtuna. Då

samlas människor från hela världen för att diskutera

gemensamma mål – men framförallt för att mötas utifrån en mångfald av
erfarenheter, åsikter, kunskap, språk och roliga idéer!

Du är varmt välkommen, som medlem i IOGT-NTO-rörelsen, att delta under veckan.
Du kan vara med på workshops, lyssna på spännande seminarier, följa förhandlingar
och njuta av ett sommarvackert Sigtuna med aktiviteter och fest. Vi kommer att fylla
veckan med spännande diskussioner om vad vi kan lära av vår historia och tidigare
erfarenheter – men också hur vi gemensamt kan stärka vårt gemensamma arbete
för framtiden. Future made here.

Missa inte att anmäla dig till sommarens roligaste arrangemang! För dig som är
under 26 år finns ungdomspaket och för dig med medföljande barn ordnar vi
barnpassning. Läs mer på: www.iogtworldcongress69.org

*År 970 grundades Sigtuna som
Sveriges första stad. Idag, tusen
år senare, är det fortfarande en
internationell mötesplats, mycket
tack vare sitt läge och närheten till
Arlanda. Här kan du strosa i den
lilla trästaden på samma gata som
kung Olof Skötkonung, fika på de små
caféerna och ta ett dopp i Mälaren.*

Fokus på teknik

På teknikklubben i Bjursås vässas deltagarnas kunskaper i allt från programmering till lödning. Både nybörjare och kodningsproffs är välkomna.

TEXT Karin Jansson FOTO Maria Hansson

▲ Einar Lindberg och Daniel Folkesson får hjälp av Emil Österlund att komma vidare i programmet Python.

◀ Einar Lindberg spelar ett spel med VR-glasögon och touch-kontroller som går ut på att utforska en ny värld.

Det är torsdag och i IOGT-NTO-lokalens kök står smörgåsar och choklad framdukat. I datorsalen är det redan fullsatt framför skärmarna. Deltagarna skriver kod i program som python, scratch för olika datorbaserade rollspel. Valter Samuelsson har varit med i teknikklubben sedan den startade för lite över ett år sedan och kommer hit varje torsdag.

– Jag har förlagt handlingen till ett slott, det är lite fantasymiljö, förklarar han.

Han visar hur rollspelet på skärmen är strukturerat.

– Man kommer fram till slottet Hondu, men blir stoppad vid ingången. Då kommer en vakt fram och frågar ”vem där?” Och då får man tre olika val. Det blir tre olika vägar som spelet kan ta och som jag ska programmera nu.

Ledare för teknikklubben är programmeraren och egenföretagaren Emil Österlund. Han är född och uppvuxen här i Bjursås i Dalarna, gick med i Junis, IOGT-NTO:s juniorförbund, som ung och efter det blev det Ungdomens nykterhetsförbund, UNE, och IOGT-NTO.

– Vi har alltid haft en väldigt aktiv IOGT-NTO-förening här. Jag tror att det beror på att det har funnits ett antal

personer som har hållit igång en bred och bra verksamhet, vilket i sin tur har lockat fler och fler, säger han.

När Emil Österlund var ung var det mycket filmverksamhet i lokalen och ”megahelger” med spel och film, och flera hundra personer sov över.

– Vi lagade all mat på fyra plattor och sov på golvet, säger han och ler åt minnet.

Därför kändes det naturligt för honom att engagera sig även som vuxen.

– När jag blev pappa började jag fundera på vad jag kan bidra med. Att jag håller i teknikklubben är lika naturligt som att fotbollsintresserade pappor blir fotbollstränare för knattelaget, resonerar han.

Och intresset är stort.

– Vi har aldrig behövt göra någon reklam. Tvärtom har vi fått säga nej till några eftersom antalet datorer inte räcker till, säger Emil Österlund.

Från början tog deltagarna med egna datorer, men förra våren fick föreningen ett bidrag från Sparbanken i Bjursås, vilket innebär att de har kunnat köpa in datorer, VR-glasögon och en tv.

– Sedan vi fick teven är det lättare att visa och undervisa. Jag brukar ha en genomgång i början av varje tillfälle, vissa kör på själva och andra behöver ►

”Genom att variera aktiviteterna tänker jag att alla blir nybörjare på något.”

Emil Österlund

mer hjälp. Vi har inga förkunskapskrav, alla är välkomna.

Finns det inte en risk att de som inte kan så mycket om datorer inte vågar sig hit?

– Absolut, men vi gör ju andra saker också, till exempel spelar brädspel och löder ihop byggsatser. Genom att variera aktiviteterna tänker jag att alla blir nybörjare på något. Helst skulle jag vilja ha tid och möjlighet att ha verksamhet fem dagar i veckan och försöka få hit så många som möjligt, men det går ju inte när man jobbar heltid som jag gör.

En viktig del av träffarna är också att fika och hinna prata lite om Junis värdegrund.

– Vi gör det inte varje gång, men då och då sätter vi oss nere i soffgruppen och pratar. Jag tycker att det är viktigt att väva in de här frågorna. Senast pratade vi om internationell solidaritet och allas lika värde, berättar Emil Österlund.

Alice Lindgren är en av två tjejer i gruppen. Hon har varit med till och från sedan förra sommaren.

– Jag har varit kompis med flera av de

andra sedan förskoleklassen och jag har alltid varit intresserad av teknik, så det har blivit att vi har gått hit tillsammans, berättar hon.

Även hon skriver ett rollspel i Python.

– Här skriver man orden i stället för att programmera block som genererar ord och händelser. Jag tycker att det här är lite roligare. Men jag har inte programmet hemma så jag behöver lite hjälp när jag är här, säger hon.

På tisdagar huserar teatergruppen i lokalerna, och i julas samarbetade de båda ungdomsgrupperna när teknikklubben fick i uppdrag att fixa rekvisita till teatergruppens juluppsättning.

– Vi skulle göra blinkande belysning till en julgran, en trollstav och en bok med lysande bokstäver, berättar Valter Samuelsson.

Han lade ner många timmar på att programmera belysningen till julgranen i ett program som heter Adreno.

– Trollstaven fick vi aldrig att lysa, men resten fungerade fint, sammanfattar han nöjt. 🎮

◀ Alice Lindgren har varit teknikintresserad så länge hon kan minnas. Nu bygger hon ett rollspel vid datorn.

▶ Det blir mest kodning när teknikklubben träffas i IOGT-NTO-huset på torsdagar, men ibland spelar de brädspel och teknikkyslar också.

Varför är du med i teknikklubben?

Valter Samuelsson, 12 år:

– Jag har varit intresserad av datorer ända sedan jag fick min första mobil som åttaåring. Jag blev förtjust direkt och började spela spel. Sedan fick jag min första dator och jag kunde göra ännu mer saker än på mobilen. Det är kul att hela tiden lära sig mer.

Sara Ahlstedt, 11 år:

– Jag ville bli bättre på programmering och tänkte att det är roligt att umgås med folk samtidigt. Nu har jag lärt mig hur man programmerar på olika sätt, jag har kört både Scratch, Python och lite olika rollspel.

Einar Lindberg, 13 år:

– För att vi håller på mycket med kod här och lär oss saker som man inte kan lära sig själv hemma. Jag har läs- och skrivsvårigheter och det kan bli svårt att läsa kod särskilt på skärmen, men här får jag hjälp av Emil.

Foto: Nathalie C. Andersson

Johnny Mostacero: Botten är nådd

2017 sjönk IOGT-NTO:s medlemsantal med 1500 personer. Nu ska utvecklingen vändas.

Medlemstal När IOGT-NTO:s medlemsantal för fjolåret fastställdes visade det sig att antalet medlemmar sjunkit från 28 999 till 27 479, en minskning på mer än 1 500 medlemmar.

– Det är ju jättetråkigt att vi backar. Samtidigt så ser jag positivt på det vi har att vänta framöver, och att vi är en fortsatt stark folkrörelse, säger förbundsordförande Johnny Mostacero.

2 925 nya medlemmar värvades 2017 och 220 anslöt sig från UNF. Totalt alltså 3 145 nya medlemmar. Målet var att värva 4 000 nya medlemmar under 2017. Flera distrikt har lyckats nå sina värvningsmål, men få har lyckats hålla jämna steg med medlemstappet. Jämtland och Skaraborg är de enda distrikten som nettoökade. Under 2017 avled 721 medlemmar. 3 563

medlemmar valde aktivt att gå ur IOGT-NTO under 2017.

– Det handlar inte om medlemmar som plötsligt börjar dricka alkohol, det vet vi genom undersökningar vi gjort. Orsaken är oftast att man inte hittat in i organisationen och funnit sin plats i den. Där har vi en av våra stora utmaningar.

En utvecklingsgrupp för värvning har nu fått i uppdrag att ta tag i värvningsfrågan under det kommande året. Värvandets ska lyftas på både kort och lång sikt.

– Botten är nådd och nu ska vi göra allt vi kan för att lyfta. Det handlar om ett gemensamt ansvar som inte enbart ligger på förbundet, utan också på distrikt och föreningar. Alla måste hjälpa till, säger Johnny Mostacero.

Jens Wingren

Kamratstöd får partner

Linköping Nu är det klart med ett treårigt avtal om samverkan mellan Linköpings kommun och IOGT-NTO, som får ett ekonomiskt stöd på 300 000 kronor per år. Det ska ge medborgarna kamratstöd i en nykter oas för de som är på väg, eller har tagit sig, ur missbruk, samt för arbetslösa och andra som känner sig ensamma.

Anna Fredriksson

Allt vi inte pratar om

Ny bok En bok, en podcast och ett diskussionsunderlag där män uppmanas ta itu med frågor om sexism och övergrepp släpptes den 19:e mars. Författaren Thor Rutgersson och Ida Östensson, grundare till stiftelsen Make Equal, har startat projektet där IOGT-NTO numera också ingår. En uppdaterad handledning till konceptet Killmiddag släpptes också. Materialet kommer att vara tillgängligt för IOGT-NTO-medlemmar.

Jens Wingren

Rekordresultat

NBV Nykterhetsrörelsens bildningsverksamhet, NBV, växer och är nu det fjärde största studieförbundet när det gäller studietimmar. Resultatet för 2017 var 1 994 182 registrerade studietimmar. Störst är Arbetarnas bildningsförbund, ABF, med 4 186 896 studietimmar.

Ulrica Ambjörn

”Jag behöver inte ett glas vin,
jag känner mig fri ändå.”

Medlemmen Jessica Jönsson

Vad betyder IOGT-NTO för dig?

– Jag vill vara normbrytare och ruska tag i folk. Men alla får komma till egen insikt. Jag behöver inte ett glas vin, jag känner mig fri ändå. Jag går den avancerade sociala kursen på Wendelsberg nu, och ska gå den alkoholpolitiska kursen som avslutas i Almedalen. Det är mycket gemenskap och jag lär nytt hela tiden.

– Jag är medlem sedan jag gick utbildning i ledarskap på IOGT-NTO:s folkhögskola Wendelsberg. Genom att vara Junis-ledare har jag fått större inblick i rörelsen.

Hur påverkar det din dotter att du inte dricker?

– Unga ser och tar efter. Jag har aldrig alkohol hemma, hon ser mig aldrig berusad. Händer det något, som att jag behöver hämta, kan jag alltid vara medveten och lyhörd. Det är en ovärderlig fördel som tonårsmamma. Och en trygghet för henne.

Du har precis avslutat en utställning i Mölnlycke kulturhus. Varför har du valt taggtråd som material i ditt skapande?

– Mina kreationer är mitt sätt att reflektera över det som händer, en ventil. Det är destruktivt med taggtråd, järn och begränsningar, du hoppar inte högt av glädje. Men de är omgivna av blommor och fjärilar. Vi kan ändå välja våra handlingar i det dagliga livet.

Text: Anna Fredriksson Foto: Sofia Sabel

Ålder: 37 år. **Bor:** Mölnlycke. **Familj:** 14-årig dotter. **Gör:** Arbetar som undersköterska. Skulpterar.

Meningen med föreningen

1 Hej, David Llerena, ordförande i Uppsala Straight Edge. Vad gör ni i er förening?

– Vi är en drogfri ideell UNF-organisation som arrangerar drogfria konserter. Vi riktar in oss på att ha alternativ musik som vanligtvis inte finns i Uppsala, som punk och hardcore. Men också pop och hiphop. Våra konserter är gratis. Vi vill att alla ska kunna ta del av kultur. Det brukar komma hundra personer, jämnt fördelat mellan killar och tjejer, och även transpersoner. I Uppsala finns mycket att göra för studenter, men nationalslivet kretsar bara kring alkoholen och att supa. Där blir vår förening ett alternativ.

2 Framtiden för Ungdomens hus där ni har konserterna är osäker?

– Ja huset måste totalrenoveras och kommunen utreder vad som ska hända, men vi vet ingenting. I Ungdomens hus finns jättebra spellokaler där det får plats mycket folk, det blir bra stämning där.

3 Vilken är er nästa aktivitet?

– Den 2 april har vi en pop-rock-spelning med Dead vibrations, Nonn, och Birthday girl.

Anna Fredriksson

Tipsa om din förening!

Meila accent@iogt.se och berätta om verksamheten.

Skåne och Blekinge går före Expedition 50

IOGT-NTO-distrikten Skåne och Blekinge satsar redan nu på gemensam verksamhetsplan och styrelse.

Expedition 50 IOGT-NTO:s kongress i Karlstad sommaren 2017 beslutade att distriktsindelningen i organisationen ska ses över, som ett led i utvecklingsarbetet Expedition 50. Utredaren Erik Wagner fick i uppdrag att resa runt i landet och undersöka förutsättningarna. I vår ska han presentera ett förslag till ny distriktsindelning.

Men först vid nästa kongress, 2019, ska ett formellt beslut fattas. Några höjde därför på ögonbrynen när de i Skåne-distriktets tidning, Skåningen, i februari kunde läsa ett inlägg där Blekinges distriktsordförande skrev att distrikten redan gått samman från 1 januari.

– **Med facit i hand** var det kanske lite förhastat att formulera det så. Formellt har vi varken haft årsmöten eller kongress, men det jag menade var att från och med januari har vi en gemensam verksamhetsplan, säger Kristin Eriksson, ordförande i Blekingedistriktet.

Hon förtydligar att de fortfarande är

två distrikt med olika organisationsnummer, men att de bådas valberedningar nu jobbar tillsammans inför distriktens årsmöten.

– De kommer att föreslå en styrelse på nio personer, varav fem kommer från Skåne och fyra från Blekinge. Sedan vet man ju inte om båda årsmötena accepterar förslaget, men jag tror inte att någon av oss är i det läget att vi har råd att tacka nej till fyra eller fem ledamöter, säger hon.

Enligt IOGT-NTO:s stadgar finns inget formellt hinder att välja samma personer till två distriktsstyrelser. Inte heller att anta en gemensam verksamhetsplan.

Men om det visar sig att IOGT-NTO anser att ytterligare något distrikt borde höra till er, har ni inte stängt dem ute då?

– Nej, det har varit tal om att Skåne, Blekinge och Halland skulle kunna bilda ett distrikt. Om Halland vill så är de också välkomna, säger hon.

Eva Ekeröth

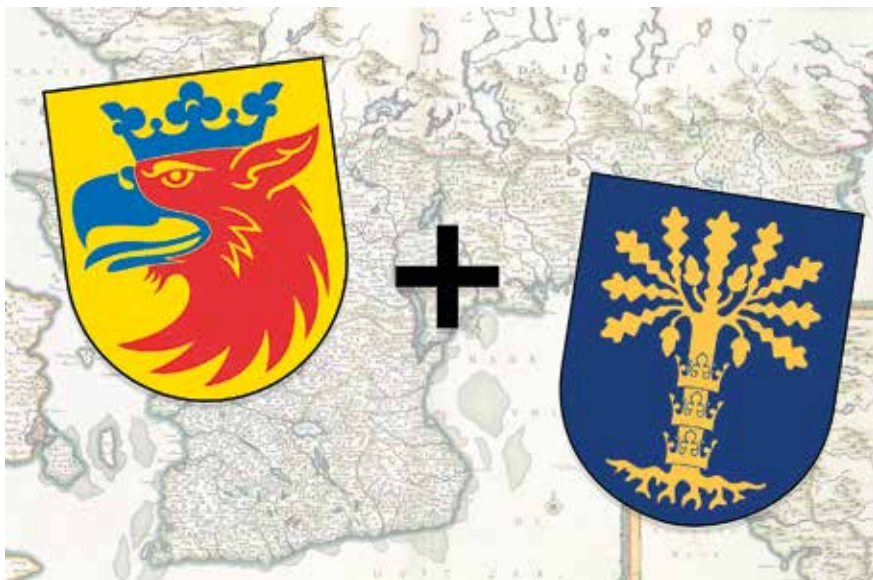

Foto: Jens Wingren

Accentpodden avsnitt 20: Medberoendet

”För mig har det varit jätteviktigt att förlåta. Jag hyser inget agg mot min mamma idag.”

Ida Högström startade Medberoendepodden efter att ha insett hur uppväxten med en alkoholiserad och bipolär mamma påverkat henne.

Lyssna på alla avsnitt av Accentpodden på accentmagasin.se/podcast.

Svårt skydda sig mot falsk hyresgäst

Rasistbråk I IOGT-NTO:s lokal i Lund utbröt för några veckor sedan våldsamheter då en grupp maskerade personer gav sig på deltagare i ett möte anordnat av en högerextrem grupp. Lokalen hyrs inte ut till antidemokratiska eller främlingsfientliga grupper, men mötet var bokad som en privat tillställning via en bulvan. – Vi kontrollerar dem som bokar våra lokaler, men

ändå lyckades den här bokningen slinka igenom, säger en representant för IOGT-NTO i Lund.

– Maskerade personer tog sig in, slog sönder flaskor och gav sig på dem som befann sig i trapphuset. Flera personer skadades. I lägenheterna i huset bor familjer. Risken att oskyldiga drabbas har varken de som hyrde lokalen eller de som trängde sig in tagit

hänsyn till, säger han.

Thomas Olli, vd på Våra gårdar, anser att Skåne har utsatts för bedrägeri.

– Skåne är ett föredöme som vi brukar framhålla som exempel, men man kan inte skydda sig mot allt, säger han.

Den viktigaste säkerhetsåtgärden anser han är att ta reda på så mycket som möjligt om hyresgästen.

Eva Ekeröth

Diplom för långt medlemsskap

85 år Rut Adolfsson, Bjursås, Erik Kaj, Bjursås.

80 år Vera Olsson, Höganäs, Nils Larses, Falun, Karin Hansson, Bjursås, Rut Hansson, Bjursås, Nils Engblom, Bjursås, Torsten W Persson, Umeå, Inga Gustafsson, Väddö.

Foto: Istockphoto

Utmärkelser

IOGT-NTO:s Veteranplakett har tilldelats Enar Söderholm, Boden, Nils Engblom, Bjursås.

Personnytt

På nya jobb Nu har förflyttningen av anställda från distrikt till förbund kommit igång. De två första teamcheferna är Anders Karlsson, som är utsedd till chef för team Sydost, dit distriktet i Östergötland, Jönköping, Kronoberg, Kalmar och Gotland ingår, och Peter Tuvegård, chef för team Syd, där Skåne, Blekinge och Halland ingår.

Anders Karlsson har närmast varit anställd som utvecklingskonsult på IOGT-NTO centralt, och Peter Tuvegård kommer närmast från en tjänst som distriktskonsult i Skåne.

Backspegeln

En av många historiska affischer som tagits fram av nykterhetsrörelsen. Illustratören bakom detta verk är tyvärr okänd.

ANNONS

Kronobergsheds Vandrarhem och Kursgård

En pärla mitt i Småland. När du behöver lokaler för konferens, kurs och läger. 14 rum med egen toalett, sammanlagt 44 bäddar.

Rabatt på vandrarhemsboende för medlemmar inom IOGT-NTO-rörelsen.

Vi ägs och drivs av Junis, UNF och IOGT-NTO Kronoberg. Öppet året runt.

För mer info se vår hemsida:

<http://www.kronobergshed.com>

eller ring 0707-89 88 08

Evelyn samlade in 29 000 kronor

87 miljoner kronor. Det är resultatet av Världens barninsamlingen 2017.

Världens barn En av de flitiga insamlarna är 86-åriga IOGT-NTO-medlemmen Evelyn Eriksson som bor på Hisingen i Göteborg. Hon är välkänd i Nordstan där hon samlade in 29 000 kronor till Världens barn.

Du blev utsedd till superhjälte i den tv-sända Världens Barn-galan 2017, hur bär du dig åt för att samla in så mycket pengar?

– Jag brukar stå med min bössa en eller ett par gånger i veckan mitt inne i Nordstan. Ofta står jag där tre-fyra timmar, men ibland kan det bli flera veckor emellan om jag har annat att göra, berättar hon.

– De vinkar och hälsar och pratar. Det har gått väldigt bra och det är jätteroligt med alla olika människor som passerar. Inför galan 2017 redovisade jag 21 000 kronor, men jag hade samlat in 8 000 tidigare under året. 2016 blev det rekord – drygt 33 000 kronor.

Mycket av pengarna samlas in i samband med den tv-sända galan, men över hälften samlas in av de 45 000 engagerade människor som likt Evelyn Eriksson skramlar med insamlingsbössan på gator och torg.

Evelyn Eriksson hinner också med att arbeta i IOGT-NTO-Vändplatsens second hand-affär i Torslanda.

– Jag åker dit när jag kan, det brukar bli på torsdagar. Det är roligt att träffa kunder och se till att det är ordning och snyggt.

Av de insamlade 87 miljoner kronorna, går 2610 000 kronor (3 procent) till IOGT-NTO-rörelsens verksamheter.

Anna Fredriksson/Ulrica Ambjörn

Superhjälten Evelyn Eriksson samlade 29 000 kronor till världens barn.

Foto: Maria Zaitzevsky Rundgren, Stina Hjelm

Foto: Folkets bio

Övertydligt i antikrigsfilm

Vad betyder högtidsorden trygghet, frihet, demokrati och rättssäkerhet för oss? Något att fundera extra på ett valår.

Film I filmens centrum står en pojke, någonstans i övergången mellan barn och ungdom. Hans bästa vän är en vit häst; i frihet utforskar och njuter de tillsammans av sin värld. Vi möter dem när högsommaren är som mest överdådig. Världen fullkomligen vibrerar av färgprakt, myllrande djurliv, bedövande dofter och exalterat fågelkvitter.

► **Innan vintern kommer** är den tredje delen i en trilogi, efter *Goda människor* och *Jag är din krigare*. Stefan Jarl står för manus, regi och produktion. Folkets bio.

I skarp kontrast till den lantligt ljuva idyllen (som skulle få varje nationalromantiker att jubla) målar Stefan Jarl med dova färger upp ett Sverige som utsatts för en statskupp. Den drömska stämningen förflyktigas. Jaktflyg, vägsparrar och ödeläggelse kommer

allt närmre pojkens familj. Snart händer det som vi är alltför vana vid att se på tv-nyheterna: hot, våld, terror. Det sker på svensk mark, i en alldeles vanlig familj som försöker ligga lågt och leva sitt vardagsliv.

Innan vintern kommer är en antikrigsfilm. Omständigheterna kring statskuppen förblir oförklarade, men budskapet är tydligt, ja faktiskt övertydligt. Ändå tycker jag att den är värd att se; Det kan hända här, hos oss. Det kan hända dig, den du älskar, dina barn, dina grannar, arbetskamrater och vänner. Och dina landsmän kan bli dina fiender.

Vad betyder trygghet, frihet, demokrati och rättssäkerhet i praktiken? Något att fundera på, inte minst ett valår.

Ulrica Ambjörn

Nya böcker

GUIF – mycket mer än handboll

Ingrid Nilsson och Lisa Wendelius,
ABF:s arbetshistoriska råd i Eskilstuna.

Fakta Att Eskilstuna GUIF är en känd handbollsklubb vet nog de flesta, men att

den startades som helnykter idrottsförening är mindre känt. Om klubbens framväxt handlar boken som är rik på fotografier. Den ger god inblick i nykterhetsrörelsens historia och är intressant även för den som inte är intresserad av idrott.

Eva Ekeröth

Vägar till innanförskap

Ulrika Sedell & Eva von Wernstedt,
Idealistas förlag.

Facklitteratur

Vägar till innanförskap är en samling berättelser om människor med

engagemang som genom handlingskraft och sitt ledarskap bygger ett inkluderande samhälle. Deras mål är inget mindre än att förändra världen. På vägen delar de med sig av konkreta tips och verktyg, visioner och strategier.

Ulrica Ambjörn

PS! Varje tisdag mellan klockan 19 och 22 spelar nykteristen och kreatören Marc Strömberg ny punk, metal och rock för P3:s lyssnare. Värt att lyssna på!

Borde IOGT-NTO-rörelsens fyra förbund slå samman till ett?
Accent intervjuar förbundsordförandena om samarbete
– idag, i valrörelsen, i framtiden, och med andra aktörer.

TEXT Eva Ekeröth ILLUSTRATION Katarina Strömgård

Samlade krafter

Vid IOGT-NTO:s förbundsstyrelsemöte i januari diskuteras organisationens varumärke: Är det bra att splittra krafterna på fyra olika förbund? Skulle det inte ge större kraft att samla rörelsen med totalt 47 813 medlemmar under samma namn i ett förbund?

Accent bjöd in ordförandena i IOGT-NTO-förbunden till ett rundabordssamtal på Klara Södra för att diskutera frågan.

– En rörelse är vi ju, men därifrån till att vara en organisation känns långt. Hur skulle det till exempel påverka våra

”Jag drömmer om att skriva en debattartikel tillsammans med Rädda barnen eller BRIS.”

Mona Örjes, Junis

möjligheter att få bidrag? säger Mona Örjes, ordförande för IOGT-NTO:s juniorförbund, Junis.

– I vissa frågor, som insamling och den internationella verksamheten fungerar vi redan idag som en organisation, medan vi i andra frågor är självständiga, säger Johnny Mostacero, ordförande i IOGT-NTO.

En gemensam organisation skulle kräva ett gemensamt namn.

– Vi har börjat nosa på frågan i varumärkesarbetet. År 2020 fyller vårt ”tillfälliga” namn IOGT-NTO 50 år. Frågan har ju varit uppe många gånger, utan att man lyckats enas. Det ligger så mycket känslor i namnet, säger Johnny Mostacero.

Isabelle Benfalk, en av UNF:s två ordförande, kan se många fördelar med att vara en organisation. Men också många nackdelar.

– Det sitter så mycket identitet och samhörighet i att vara UNF:are – liksom det gör i att vara ”iggis”. Och det tror jag gagnar oss, säger hon.

Junis å sin sida går mer och mer mot att använda enbart namnet Junis.

– Att heta IOGT-NTO:s juniorförbund är inte så smidigt, särskilt inte när man jobbar med barn. Egentligen är det som att vi har två namn. Det är lite opraktiskt så jag skulle kunna tänka mig att byta, säger Mona Örjes.

För Nykterhetsrörelsens scoutförbund, NSF, är identiteten en komplicerad fråga.

– Vi står på två ben – ett i nykterhetsrörelsen och ett i scoutrörelsen. Det är både bra och dåligt. Vi tar mycket utbildningar från Scouterna, men sedan måste vi själva få in vår ideologi från nykterhetsrörelsen. Helnykterhet är ju det som gör NSF unikt bland scouter, säger Karin Wester, ordförande i NSF.

Och nykterhetsrörelsens värderingar sprider sig till den övriga scoutrörelsen.

– Det var väldigt imponerande att NSF lyckades få med sig hela scoutrörelsen på att genomföra en helnykter världsjamboo när Sverige var värdnation. Och att det sedan ledde till att nästa jamboo, i Japan, också var alkoholfritt, säger Mona Örjes.

– Ja, men det går inte av sig själv. I övriga scoutrörelsen har det varit okej med alkohol för dem som är över 18 år. Där har NSF fått hela svenska scoutrörelsen med på att verksamheten ska vara alkoholfri. Men det är något vi måste försvara och argumentera för hela tiden, säger Karin Wester.

– Snacka om att en liten organisation kan göra stor nytta. Vilken positionsflyttning, inflikar Johnny Mostacero.

Många nya IOGT-NTO-föreningar, särskilt de där medlemmarna har rötter i andra kulturer, fungerar som familjeföreningar där vuxna, barn och ungdomar har gemensam verksamhet.

– En av fördelarna med ett gemensamt förbund kan vara att man gör ännu fler åldersöverskridande aktiviteter. Sådan familjeverksamhet skulle kanske få oss att känna oss mer som en enhet, säger Isabelle Benfalk.

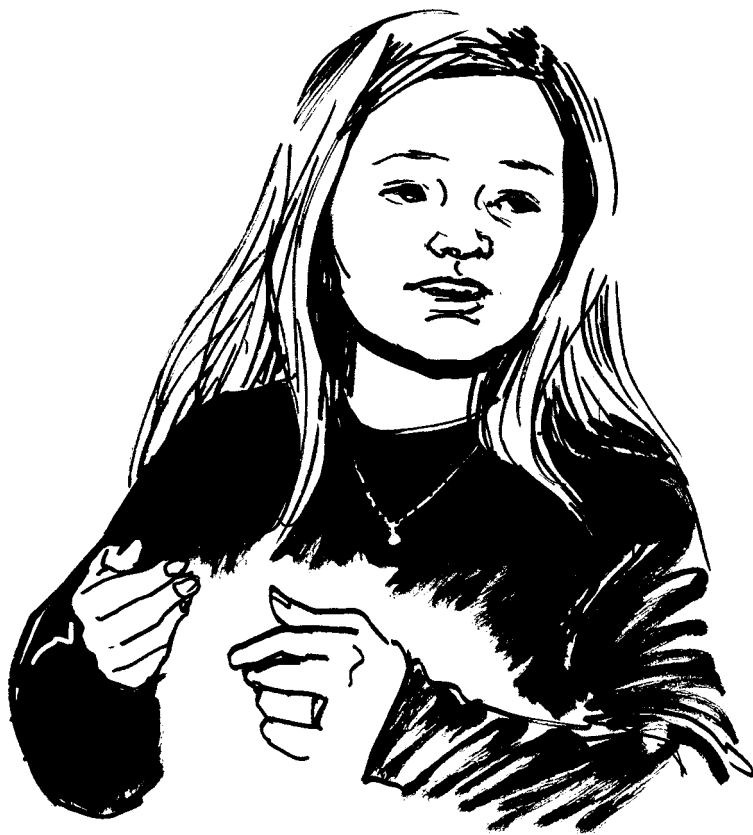
Mona Örjes tycker att förbunden borde bli bättre på att dela information med varandra. IOGT-NTO:s yngste medlem är till exempel endast 12 år.

– Barn borde inte bli inbjudna till vuxenevenemang och få Accent hem i brevlådan. De ska få rätt tidning, Struten eller Motdrag, och inbjudningar till arrangemang som är adekvata för dem, men idag ►

”I vissa frågor, som insamling och den internationella verksamheten fungerar vi redan idag som en organisation.”

Johnny Mostacero, IOGT-NTO

”UNF har gjort det modiga valet att satsa på politik efter valet. Vi kommer att kickstarta de nya ministrarnas mandatperiod.”

Isabelle Benfalk, UNF

får vi ingen information om att de här barnen finns, säger Mona Örjes. Karin Wester utbrister:

– Då är lösningen att starta en NSF-kår! Vi har inga åldersgränser. Örebro är ett exempel där vi har nya kårer, bland annat en där medlemmarna har somalisk bakgrund. De gör familjeaktiviteter.

I år är det valår. Vad innebär det för samarbetet?

IOGT-NTO kommer att fokusera på temat alkohol och våld inför valet, men någon samverkan med de andra förbunden är inte planerad.

– IOGT-NTO har alkoholpolitiska utbild-

ningar. Dit borde vi ha bjudit in de andra förbunden, men det har vi inte gjort. Nu ska UNF starta Debattakademien som ska ge ökad kunskap på många områden. Deltagarna kan var upp till 30 år. Det är ett exempel på att man tänker utanför sin egen organisation, säger Johnny Mostacero.

Ett annat exempel är Centrum för ideellt ledarskap som IOGT-NTO startat på Tollare folkhögskola.

– Det riktar sig till alla organisationer i civilsamhället. Det finns bara fördelar att göra sådant för hela rörelsen, säger Johnny Mostacero.

– Ja, det är ju en väldigt enkel grej att börja med, att se till att våra verksamheter är öppna för de andra förbunden, säger Isabelle Benfalk.

Mona Örjes säger att Junis inte har någon tradition att bedriva valrörelse.

– Men jag tycker att alkoholpolitik är både roligt och viktigt. När nu IOGT-NTO har bestämt vilken fråga de ska driva så kan vi som barnorganisation tillföra ett perspektiv som gör att frågan känns mer på riktigt, säger hon.

I somras var Mona Örjes på en konferens i FN om våld mot barn.

– Ingen ens nämnde alkohol. Ändå vet vi att alkohol ligger bakom mycket av det våld som barn utsätts för, säger hon.

Hon tycker att det är svårt att veta hur man ska ta upp frågan i en Junis-förening.

– Men vi har tänkt utgå från demokratitänk. Val är ju en demokratifest också. Föreningarna kan till exempel bjuda in en politiker. Och så har vi gjort egna frågor till frågesportappen Kahoot, säger hon.

Kahoot är en spelbaserad inlärningsplattform. Med appen kan man själv producera egna frågor om vilket ämne som helst.

– UNF har gjort det modiga valet att satsa på politik efter valet. Vi kommer att kick-starta de nya ministrarnas mandatperiod. I vår ska vi välja en alkoholpolitisk nyckelfråga. Den ska vi sedan börja driva och kampanja kring i höst, säger Isabelle Benfalk.

NSF är inte så aktiva i politiken påpekar Karin Wester, även om man har många medlemmar som är intresserade av alkoholpolitik.

– Vi anordnar till exempel en alkoholpolitisk helg. Men vi borde kanske vara mer politiskt aktiva. Finns det en fråga som kan vara vår? Vi kanske skulle behöva det för att stärka vår rörelseprofil, funderar hon.

Hon får snabbt hjälp av de övriga kring bordet: Alkohol i världen!

Ibland är samverkan med organisationer utanför rörelsen att föredra. Orföranterna har olika favoriter.

– Jag drömmer om att skriva en debattartikel tillsammans med Rädda barnen eller BRIS. Jag tror att det är viktigt att hitta samarbetspartner utanför rörelsen. Att vi fyra drar upp alkoholfrågan är så förutsägbart, säger Mona Örjes.

– Förutom övriga scoutrörelsen så har vi Friluftsrådet. De har en verksamhet som ligger nära vår, säger Karin Wester.

– RFSL och RFSL-ungdom. Unga HBTQ-personer dricker mer och mår sämre. Det skulle vara jättekul om UNF och RFSL kunde göra något tillsammans. Alla politiska ungdomsförbund skulle annars vara drömmen, även om det är orealistiskt, säger Isabelle Benfalk.

– Det är så många vi skulle kunna samverka med kring alkohol och våld, inte minst de politiska partierna. Alla vill satsa på vård-skola-omsorg. Samtidigt låter man massor med pengar läcka

ut för att folk slår varandra på käften. Något man faktiskt kan förhindra med en restriktiv och solidarisk alkoholpolitik, säger Johnny Mostacero.

IOGT-NTO:s valkampanj heter Elefanten i rummet.

– I så många sammanhang är alkohol elefanten i rummet. Det som Mona berättar, om konferensen om våld mot barn där man inte nämner alkohol är bara ett exempel där man missar att prata om en av de viktigaste faktorerna bakom problemet. Det vill vi ändra på. Vi vill att man börjar prata om elefanten, säger Johnny Mostacero. ☒

”Vi står på två ben – ett i nykterhetsrörelsen och ett i scoutrörelsen. Det är både bra och dåligt.”

Karin Wester, NSF

IOGT-NTO-RÖRELSEN

► **IOGT-NTO** verkar för att minska bruket av alkohol och narkotika, i Sverige och i andra länder.

Målgrupp: Personer över 25 år.

Antal medlemmar: 27 479.

Verksamhet: IOGT-NTO arbetar förebyggande såväl nationellt som internationellt samt stöttar och stärker personer som har, eller har haft, problem med alkohol och andra droger.

► **UNF** Ungdomens nykterhetsförbund, utvecklar, förverkligar och driver idéer om ungas styrka och nykterhet.

Målgrupp: Unga mellan 13 och 25 år.

Antal medlemmar: 3 878.

Verksamhet: UNF arbetar utifrån fem verksamhetsområden som på olika sätt för organisationen, medlemmarna och samhället framåt i en nykter riktning: drogpolitik, förebyggande, globalt, organisatoriskt och socialt.

► **Junis** IOGT-NTO:s juniorförbund, är barnens organisation som ordnar fritidsaktiviteter där barnen själva får vara med och bestämma.

Målgrupp: Barn och unga upp till 15 år.

Antal medlemmar: 11 982.

Verksamhet: Allt som barnen vill göra: se film, dansa, spela innebandy eller teater, pyssla, eller baka. Junis arrangerar också många läger varje år.

► **NSF** Nykterhetsrörelsen scoutförbund, är en nykter scoutorganisation.

Målgrupp: Alla från 8 år och uppåt. Medlemmar i NSF kan utan extra kostnad även vara medlemmar i IOGT-NTO eller UNF.

Antal medlemmar: 4 474.

Verksamhet: Scouting, vilket kan innebära nästan vad som helst: filmkväll, paddling eller besök på tivoli, men baserat på scoutmetoden som består av sju delar: Scoutlag och scoutlöfte (att vara schyst), patrullsystemet (liten grupp), lära genom att göra, stödjande och lyssnande ledarskap, symboler och ceremonier, friluftsliv samt lokalt och globalt samhällsengagemang.

Välkommen på inspirationsträff

Mobilisering för internationellt arbete lokalt

Är du medlem i IOGT-NTO och intresserad av internationella frågor? Då kan du anmäla dig till våra digitala inspirationsträffar under 2018. Under träffarna får du lära dig mer om hur du på ett enkelt och roligt sätt kan engagera dig i vårt internationella arbete lokalt och samtidigt möta representanter från våra olika profilprojekt runt om i världen.

Nästa träff sker torsdag den 26 april

Tema: Världens Barn. Hur gick det 2017 och vad tar vi med oss in i 2018? Vikten av att engagera sig i de kommunala grupperna. Alkohol som utvecklingshinder. Kongress i Sigtuna "Res ut i världen på hemmaplan" – vi ses i Sigtuna.

Tidplan:

Kl 18:00 Samling på distriktens Lifesize-anläggning
 Kl 18:30 Dagens tema via Lifesize: 52-Borås (VR)
 Kl 19:30 Fortsatt samtal kring dagens tema
 utifrån ett lokalt perspektiv
 Kl 20:30 Tack för i kväll

Träffarna sker på respektive distrikts videokonferens-anläggning. Du anmäler dig genom att kontakta din distriktsexpedition. Kontaktuppgifter hittar du här: iogt.se/nara-dig

Har du några frågor eller vill veta mer om träffarna?

Kontakta: Winnie Blom-Jensen
 E-post: winnie.blom-jensen@iogt.se
 Mobil: 0701-90 84 61

GLÖM INTE ATT BETALA DIN MEDLEMSAVGIFT FÖR 2018

Det finns flera olika sätt att betala på.

- **Inbetalningsavi** – använd den som du fick i brev i januari.
- **Autogiro** – använd blankett som är skickad till dig, eller ladda ner från www.iogt.se/medlemssidor.
- **SMS** – skicka IOGT (mellanslag) personnummer (ex: IOGT 19850506xxxx) till 72456. Ev operatörsavgift kan tillkomma.
- **Betala med kort** på www.iogt.se/medlemssidor och klicka dig till betalsidan.
- **SWISH** – ange summan och lämna följande uppgifter i meddelandefältet: IOGT (mellanslag) personnummer (mellanslag) förnamn, efternamn. Swishar gör du till **123 671 3135**.

DAGS ATT LÄMNA IN ÅRSRAPPORTEN FÖR 2017

Vi hoppas att det nya året startat bra för er alla. En del av er har precis klarat av sina årsmöten medan andra har det arbetet framför sig.

Kom ihåg att skicka in årsrapporten för 2017 till distriktet och medlemsservice direkt efter genomfört årsmöte.

Blanketterna finns här: iogt.se/medlemssidor/for-eningservice

SÖK PENGAR FRÅN KURSGÅRDS- OCH SAMLINGSLOKAL-FONDEN

Nu är det återigen dags för IOGT-NTO-rörelsens prioriterade kursgårdar att söka bidrag.

Denna fond har bildats för att främja bevarande av och stödja upprustning av kursgårdar ägda centralt och av distrikt.

Beslut om fördelning av bidrag sker i maj. Ansökan ska vara IOGT-NTO tillhanda senast den **29 mars 2018**.

Läs mer på www.iogt.se/fonder.

SÖK PENGAR TILL UTVECKLINGSPROJEKT

Föreningar, kretsar och grupper av medlemmar inom IOGT-NTO kan mellan 1 februari och 30 november söka medel från IOGT-NTO-förbundet.

Läs mer om kriterier och hur man ansöker på www.iogt.se/medlemssidor, eller beställ informationen från förbunds-kansliet, tfn **08-672 60 00**.

ÄNDRA KONTAKTUPPGIFTER

Vill du ändra eller uppdatera dina kontaktuppgifter?

Gå in på länken nedan för att komma till formuläret där du snabbt och enkelt kan ändra dina uppgifter i IOGT-NTO:s medlemsregister:

iogt.se/medlemssidor/uppdatera

TIPS PÅ ENGAGEMANG

- Följ IOGT-NTO på sociala medier
- Värva en medlem till IOGT-NTO
- Tipsa om goda alkoholfria drycker
- Dela med dig av Accent när du läst klart den
- Betala din medlemsavgift till IOGT-NTO

IOGT-NTO:S KALENDARIUM 2018

KAMPANJER

31 jan–9 sep Valkampanj – 2018 är det valår och IOGT-NTO:s fokusfråga är "Alkohol och våld". Vi kommer göra digitala kampanjer, opinionsbildande kampanjer på gator och torg samt samtala med de blivande beslutsfattarna i kommuner, landsting och riksdag.

1–31 mars Värningskampanj – Vi värvar och bjuder in till verksamhet i årsmötestider. Passa på att värva och bjuda in till aktiviteter i samband med till exempel distriktsårsmöten.

15 mars–15 april Glasklar: insamlings- och påverkanskampanj – Vi lyfter IOGT-NTO-rörelsens internationella arbete. Målgrupp: medlemmar.

7–13 maj Folknykterhetens vecka – Fokus på värning och våra politiska budskap. Vi värvar och ger fler möjlighet att engagera sig för att minska skadorna som alkoholrelaterat våld orsakar. Vi är svaret på en miljö fri från alkohol och andra droger.

1 juni–31 aug Sommarvärning – Vi värvar medlemmar där människor spenderar sin semester.

1 juni–31 aug Glasklar: insamlings- och påverkanskampanj – Vi belyser barn och unga kopplat till alkohol och våld och lyfter IOGT-NTO-rörelsens arbete i Sverige. Målgrupp: medlemmar, befintliga och potentiella givare.

1–8 aug Politikerveckan i Almedalen, Visby – IOGT-NTO deltar och kampanjar främst tillsammans med de som går utbildningen Alkoholpolitik avancerat.

V 39–40 Världens Barn – Tillsammans för barns rättigheter samlar vi in pengar till Världens Barn.

1–31 oktober Värningskampanj, Fika för alla – Vi bjuder på fika och erbjuder nya personer att bli medlemmar eller att engagera sig. En riktig värvarmånad!

1/12–6/1 Vit jul – Vit jul-kampanjen genomförs. Vi skapar jullovsaktiviteter och samlar in ställningstaganden när vi utmanar alkoholnormen och belyser hur tusentals barn far illa under julhelgen. Vi genomför en sista kraftsamling och värvar medlemmar hela vägen rakt in i pepparkakan.

ANSÖKNINGSDATUM

Löpande Medlemmar, föreningar, nätverk eller andra engagemangsformer kan söka pengar från engagemangspotten löpande under hela året (undantag sommaruppehåll).

29 mars IOGT-NTO-rörelsens kursgårds- och samlingslokalfond

27 april Strandmanfonden och Oscar Olssons och Roine Rydman-Olssons fond

31 maj IOGT-NTO:s Ungdomsstiftelse och Stig Kroons fond för idéutveckling och entreprenörskap

31 maj Thyra och Ture E Westerbergs stipendiefond

31 aug Oskar Franzéns Stipendiefond

➔ Mer information finns på iogt.se

VIKTIGA DATUM/PERIODER

Mars–april Distriktsårsmöten
Maj Verksamhetskonferens NBV:s avdelningar
4–6 maj Filmdagar Våra Gårdar, Leksand
25–27 maj Ombudsmöte Våra Gårdar, Växjö
26 maj Huvudmannamöte NBV
9 sep Val till riksdag, kommuner och landsting
3 okt International Drinking Day
19 okt Sista anmälan till frågetävlingen Pumpen
1 nov Ljusmanifestation för narkotikans offer
5 nov IOGT-NTO fyller 139 år
15 nov Frågetävlingen Pumpen
Nov–dec NBV:s medlemsmöten i avdelningarna

UTBILDNINGAR OCH SAMLINGAR

Under året genomför IOGT-NTO ett flertal utbildningar tillsammans med våra folkhögskolor. Vi bjuder även in till digitala videomöten inom ramen för våra verksamhetsområden. Välkommen att ta del av vårt smörgåsbord.

Mars

9–24 Utbildningsresa värvare, Sri Lanka
12+13 Distriktsordförande, videomöte
24–25 Styrelsehelg, Centrum för ideellt ledarskap, Tollare folkhögskola
24–25 Valberedningsutbildning

April

5 Socialt arbete, videomöte
12 Alkoholpolitik, videomöte
13–15 Socialt avancerat steg 3, Wendelsbergs folkhögskola
20–22 Alkoholpolitik avancerat steg 2, Tollare folkhögskola
26 Internationellt, videomöte

Maj

3 Socialt arbete, videomöte
4–6 Socialt forum, Vingåker
10 Alkoholpolitik, videomöte
14+15 Distriktsordförande, videomöte
Juni
7 Socialt arbete, videomöte
14 Alkoholpolitik, videomöte

Juli

1–6 Alkoholpolitik avancerat steg 3, Visby

Augusti

6–11 IOGT Internationals världskongress, Sigtuna
14–16 Gemensam konsultentsamling – Kraft utbildning för engagemangsavdelningen, Bosön
15–17 Personalutbildning
30 Internationellt, videomöte

September

6 Socialt arbete, videomöte
7–9 Värningskonferens
7–9 Global alkoholpolitik, Steg 1, Wendelsbergs folkhögskola
10+11 Distriktsordförande, videomöte
13 Alkoholpolitik, videomöte
15–16 Samling distriktsordförande och distriktskassörer, Örnsköldsvik
22–23 Styrelsehelg, Centrum för ideellt ledarskap, Tollare folkhögskola

Oktober

4 Socialt arbete, videomöte
11 Alkoholpolitik, videomöte
12–14 Regionala Kurskurs-helger, sex orter
25 Internationellt, videomöte

November

1 Socialt arbete, videomöte
8 Alkoholpolitik, videomöte
9–11 Verksamhetsforum, Tollare folkhögskola
12+13 Distriktsordförande, videomöte
 Utbildningsresa värvare (datum och resmål ej bestämt)
24–25 Styrelsehelg, Centrum för ideellt ledarskap, Tollare folkhögskola

December

6 Socialt arbete, videomöte
13 Alkoholpolitik, videomöte

ÖVRIGA DATUM

23 mars Accent nr 2 ges ut
4 maj Accent nr 3 ges ut
18–20 maj Förbundsstyrelsemöte
21 juni Accent nr 4 ges ut
31 aug Accent nr 5 ges ut
14 sep Förbundsstyrelsemöte
5 okt Accent nr 6 ges ut
9 nov Accent nr 7 ges ut

16–18 nov Förbundsstyrelsemöte
21 dec Accent nr 8 ges ut

Kalendariet
finns digitalt på

www.iogt.se

Goda grannar är guld

Uppdraget som förbundsordförande är minst sagt mångfacetterat, bland annat omfattar det att vara ordförande för Nordiska godtemplarrådet. NGR är en samarbetsorganisation för nykterhetsrörelser i Norden, och ska främja samverkan, verka för en restriktiv alkohol och narkotikapolitik, samt vara ett forum för utbyte av kunskaper och erfarenheter. I början av februari genomfördes NGR:s representantskapsmöte i Reykjavik på Island. Då kunde vi summera två års arbete – som varit väldigt framgångsrikt. Inte minst i förhållande till de knappa resurser som vi har till vårt förfogande.

En viktig del i arbetet är att bygga relationer mellan våra respektive organisationers medlemmar. Att skapa en känsla av att vi är många som arbetar för att skapa en bättre värld, och att vi hjälper varandra. Inte minst alkoholpolitiskt, där vi nu ser att hoten mot vår nordiska alkoholpolitiska modell är många och kommer från olika håll. På Island är det ett amerikanskt livsmedelsföretag som driver på ett avskaffande av alkoholmonopolet. I Finland är det en ny och mer liberal alkohollagstiftning som oundvik-

ligen kommer innebära ökad alkoholkonsumtion och därmed ökade skador. I Norge har man öppnat upp regelverket för gårdsförsäljning av alkohol.

Vissa politiker och debattörer använder det som händer i våra grannländer som argument för att vi borde göra likadant. Detta trots att förutsättningarna är olika. Norge till exempel, har valt att stå utanför EU och kan därför hantera sitt alkoholmonopol friare. En del politiker som driver på en liberalisering av vår svenska alkoholpolitik vet naturligtvis om det och plockar bara fram de argument som gynnar deras sak och undviker andra viktiga fakta. Det gör vår nordiska samverkan ännu viktigare. Att hjälpa varandra med omvärldsbevakning och konkreta insatser kan göra stor skillnad. För det räcker inte med att vi vet att vår nordiska alkoholpolitiska modell är både framgångsrik och effektiv. Vi måste också få våra beslutsfattare att inte bara inse detta, utan också vara beredda att driva en politik för ett nyktrare samhälle.

Johnny Mostacero

"Att hjälpa varandra med omvärldsbevakning och konkreta insatser kan göra stor skillnad."

Johnny väljer

IOGT-NTO-distriktet i Skaraborg nettoökade antalet medlemmar 2017. En plan och hårt arbete gav resultat som kan inspirera andra.

Globala fondens samarbete med Heinenen. En fond som ska förebygga sjukdomar som hiv/aids kan omöjliggöra samarbete med ett alkoholföretag.

Jag ser fram emot distriktsårsmötena, och samtal om Expedition 50 och Metoo. Själv är jag stolt FS-representant på Sörmland och Gotlands möten.

FÖLJ JOHNNY
Facebook: Johnny Mostacero
Instagram: @johnnymostacero
Twitter: @JohnnyMostacero

"Innanför dörröppningen står de tre barnen och lyssnar, de har fått sin pappa tillbaka. En pappa som leder verksamhet för barn och ungdomar i byn och gör skillnad för många."

Sara Heine, på besök hos Sitha och Wictor i Sri Lanka

Nu söker vi hjältar till internationella arbetet

Bli månadsgivare till vårt internationella arbete. Din gåva är guld värd och gör det möjligt för oss att fortsätta sprida kunskap, arbeta för säkrare alkohollagstiftning och utmana traditioner och normer runt om i världen. Läs mer om vårt arbete på www.iogtntororelsen.se.

Varför månadsgivande? För att det inte finns någon quick-fix. Det är det långsiktiga, tålamodsprövande och envisa arbetet som ger resultat i slutändan för människor som Sitha, Wictor, deras barn och många, många fler.

Anmäl dig på www.iogtntororelsen.se eller hör av dig så skickar vi en blankett. Vill du inte binda upp dig på autogiro? Hör av dig så skickar vi inbetalningskort några gånger per år tillsammans med en kort återkoppling om hur dina gåvor gör skillnad. Du når oss på givarservice@iogt.se. Tusen tack!

IOGT·NTO·RÖRELSEN

Gå kursen Aktiva hus

Vill du lära dig mer om verksamhetsutveckling, arrangörskap och marknadsföring? Då kan du som medlem i någon av Våra Gårdars medlemsorganisationer gå distanskursen "Aktiva hus". Kursen går ut på att stimulera lokal verksamhetsutveckling för alla åldrar och grupper i nykterhetsrörelsens lokaler. Deltagarna ges verktyg för att starta ny eller utveckla redan befintlig verksamhet lokalt i hus och lokaler inom nykterhetsrörelsen runt om i vårt avlånga land.

Målgrupp

Personer inom Våra Gårdars medlemsorganisationer som aktivt vill medverka till att utveckla kulturverksamhet i "våra lokaler". Det kan med fördel vara 2–3 deltagare som är verksamma på samma ort.

Kurstid

Kursen startar med en träff den 31 augusti till 2 september och pågår till den 12 maj 2019. Kursuppehåll 17 december till 7 januari.

För mer information och ansökan:

www.wendelsberg.se/aktivahus/

Sista ansökningsdag är den 20 maj 2018

Arrangörer

Kursen genomförs i samverkan mellan Våra Gårdar, IOGT-NTO och Wendelsbergs folkhögskola som kursanordnare.

Starta en egen insamling

– ett enkelt och roligt sätt att engagera fler i kampen!

Att starta en egen insamling är enkel och fantastiskt rolig engagemangsform. Du registrerar din insamlings sida på egnainsamlingar.iogtntororelsen.se och sprider den sedan till vänner, släkt, kollegor... ja, alla som du vill ge chansen att vara med och bidra till en värld där ingen far illa av alkohol eller andra droger. Tillsammans peppar vi fler att vara med i kampen!

5 tips på tillfällen för en egen insamling:

- För att fira jubilarer – dig själv eller någon annan
- Som minnesgåva
- Som pepp när du ska göra någon bedrift som att bestiga ett berg, cykla genom landet eller kanske springa ett marathon
- Som frivillig entré till evenemang
- Som marknadsföring av dina tjänster; under Vit jul gav en insamlare en digital kurs till alla som skänkte 200 kr

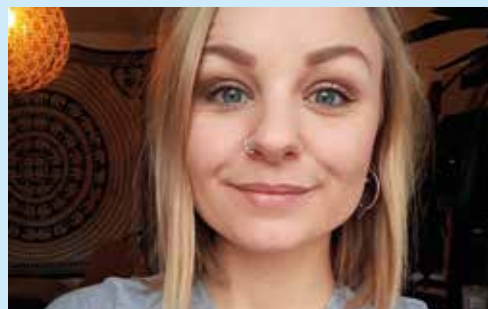
Superhjältar!

Under Vit jul deltog 43 superhjältar med egna insamlingar och samlade tillsammans in över 138 000 kronor till Vit juls arbete med att ge fler barn fina julminnen. Fantastiskt! Två av dessa insamlingar stod Sanna samt Anna och Philip för.

"Alla barn förtjänar trygga och fina julminnen, och vi är så glada att kunna inspirera fler att välja en vit jul för alla barns skull."

Philip Lailani & Anna Tenmark
www.annaochphilip.se
Samlade in 20 070 kr

"Jag mötte ett engagemang jag aldrig hade kunnat föreställa mig, även från det mest oväntade håll. Att sedan få höra att många börjat reflektera över sin egen alkoholkonsumtion under högtider var en bonus jag inte vågat drömma om. Detta har helt klart fått mitt eget engagemang i frågan att växa. Jag kommer absolut göra detta igen!"

Sanna Tervonen @tacknejack på Instagram
Samlade in 15 500 kr